

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	49906 Право
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	081 Право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	49906
Назва ОП	Право
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Коваль Ірина Федорівна, Ромашкін Сніжана Іванівна, Дешко Людмила Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	18.01.2022 р. – 20.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://nau.edu.ua/download/ОПП/Акредитація%20освітніх%20програм/2021-2022/49906%20відомості%20СО%20081%20PhD.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://law.nau.edu.ua/ru/morenews/4057-081-3-level-program>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОПП третього рівня вищої освіти реалізується з 2018 р. Освітній процес є реальним (в он-лайн форматі здійснюється з використанням Zoom, Google-meet). Питання студентоцентризму, співпраці з роботодавцями, інтернаціоналізації є одними з пріоритетних при реалізації ОПП. ОПП відповідає критеріям акредитаційної експертизи. Водночас, ЕГ виявила низку слабких сторін за проаналізованими критеріями, надала відповідні рекомендації щодо їх усунення. Основні зауваження стосуються: відсутності кореляції між ОПП, змістовним наповненням ОК ОПП та місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ; не повною мірою забезпечено відповідність ПРН всім дескрипторам 8-го кваліфікаційного рівня НРК; відсутності кореляції положень локальних актів щодо форм навчання здобувачів та видів цих форм; не забезпечення відповідності між реальною практикою формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача і правилами, визначеними в локальному акті – Положенні про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті; не відповідності обсягу навчальних занять у робочих програмах дисциплін обсягу, передбаченому в ОПП; не врахування наукових досягнень і сучасних практик 2020 року та 2021 року при оновленні змісту програм ОК ОПП; не оновлення списку рекомендованої літератури виданнями 2020 р. та 2021 р. в 14 ОК ОПП; в робочих програмах не всіх ОК окремо конкретизовані завдання для самостійної роботи здобувачів; відсутності в Програмах і Робочих програмах дисциплін критеріїв оцінювання виконаних здобувачем різнорівневих завдань під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів; відсутності практики з оцінювання більше ніж одним екзаменатором, анонімного оцінювання робіт здобувачів, залучення зовнішніх екзаменаторів тощо; відсутності усталеного підходу з перевірки всіх науково-дослідних робіт здобувачів, які вони виконують при вивченні дисциплін, на наявність текстових запозичень; правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті або інших ЗВО, поза програмами академічної мобільності в локальних актах НАУ унормовано фрагментарно; розміщена на сайті Університету Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 081 Право датована 2019 роком і не затверджена відповідним чином; відсутності реалізації спільних з академічною спільнотою зарубіжних держав дослідницьких проєктів (за тематикою (напрямом) наукових досліджень здобувачів); відсутності прямої дотичності результатів наукових досліджень наукових керівників за результатами їх участі в НДР тематиці (напряму), в якій/якому працюють їх 2 аспіранти, часткової дотичності - тематиці (напряму), в якій/якому працює їх 5 аспірантів тощо.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Позитивними практиками є: стимулювання викладацької майстерності, міжнародної академічної мобільності НПП шляхом рейтингування; стимулювання публікаційної активності НПП та здобувачів в міжнародних базах даних Scopus, Web of Science за допомогою преміювання; наявність фахового медичного центру; врахування опитування здобувачів ОПП, рейтингування НПП при конкурсному відборі НПП; НПП демонструють позитивні тенденції до професійного розвитку, самовдосконалення шляхом публікацій наукових досліджень у журналах, що входять до наукометричних баз даних Web of Science та Scopus, закордонних стажувань тощо.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкими сторонами є: при імplementації дослідницького компоненту в освітній процес відсутня його кореляція з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ – ЕГ рекомендує НАУ при імplementації дослідницького компоненту в освітній процес забезпечити його кореляцію з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ; в Програмах 14 ОК не оновлено список рекомендованої літератури виданнями 2020 р. та 2021 р. - ЕГ рекомендує оновити список рекомендованої літератури в цих ОК; в Програмі ОК «Сучасні тенденції розвитку трудового права» назви тем не корелюють з їх змістовним наповненням за критерієм «когнітивний рівень» - ЕГ рекомендує при оновленні змісту ОК корелювати змістове наповнення тем з їх назвою (за критерієм «когнітивний рівень»); зміст Програм ОК (сучасні державно-правові механізми реалізації прав, свобод та інтересів людини; проблеми публічно- та приватноправового регулювання; актуальні проблеми процесуального права в сучасній юриспруденції; проблеми адміністративного права і процесу; загальна теорія кваліфікації кримінальних правопорушень; сучасне кримінальне право України; правові спори в сучасній науці і практиці; актуальні проблеми сімейного права) охоплюється Програмою другого блоку єдиного фахового вступного випробування, когнітивний рівень охоплення С – ЕГ рекомендує зміст Програм ОК корелювати зі змістом Програми другого блоку єдиного фахового вступного випробування - тестом з восьми базових правничих дисциплін, виключаючи дублювання, а також спрямувати змістове наповнення цих ОК на когнітивний рівень охоплення D, НАУ - посилити процедуру моніторингу змістовного наповнення Програм навчальних дисциплін; часткове врахування НАУ наукових інтересів НПП при їх доборі для керівництва дисертаційними роботами - ЕГ рекомендує НАУ посилити моніторинг відповідності наукових інтересів здобувачів та НПП, а також врахувати наукові інтереси НПП при їх доборі для керівництва дисертаційними роботами; відобразити у змісті програми підготовки за ОК1.1.2 «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах», ОК1.1.3 «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем» теми, питання, які відповідають предметній області ОПП і заявленим ПРН в частині сфери юриспруденції; ЕГ рекомендує уточнити мету, завдання, зміст програми дисципліни ОК 1.3.5 «Медіація як альтернативний спосіб вирішення правових спорів» відповідно до вимог дескрипторів «знання», «уміння/навички» за рівнем 8 НРК; у Правилах прийому до аспірантури та докторантури НАУ для іноземних громадян передбачено вступний іспит з російської або української мови за вибором – з метою дотримання вимог ст. 21 Закону України «Про забезпечення функціонування державної

мови як державної» ЕГ рекомендує внести зміни до Правил прийому в частині складання вступного іспиту виключно українською мовою.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ціль ОНП чітко сформульована і визначена: відтворення інтелектуального потенціалу держави шляхом підготовки висококваліфікованих на національному та міжнародному рівнях наукових кадрів першого наукового ступеня в галузі права для наукових та освітніх установ, органів державної влади та управління, підприємств усіх форм власності різних галузей виробництва через генерацію нових знань та інноваційних ідей на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень і практики, а також формування у здобувачів вищої освіти (аспірантів) цінностей фаховості, прозорості, чесності та відкритості, соціальної відповідальності за результати наукової та науковопедагогічної діяльності перед суспільством, принципів міждисциплінарного підходу, розвитку і трансферу наукових досліджень. Загалом зазначена ціль порівняно з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ, які визначені в Стратегії розвитку Університету, має більш широкий характер. В цілях ОНП не відображено повною мірою і не розкрито зв'язок між спрямованістю місії НАУ на підготовку фахівців саме авіаційно-космічної галузі та баченням Університету як центра саме цієї галузі. Також ЕГ звернула увагу, що серед тем дисертаційних робіт лише дві теми безпосередньо пов'язані з цим контекстом – «Фінансово-правове регулювання діяльності аеропортів в Україні», «Адміністративно-правове забезпечення державного управління у галузі повітряного транспорту». Фокус (особливості) ОНП розкрито загалом через організаційні аспекти навчання, без прив'язки до місії НАУ. Під час спілкування з гарантом з'ясовано, що така унікальність пов'язується зі змістом підготовки, в якій ухил робиться на вивченні повітряного і космічного права. Проте, серед ОК за цією ОНП відсутні такі, що пов'язані з вказаним контекстом як за назвою, так і за змістом. З огляду на вказане, ЕГ рекомендує під час удосконалення ОНП уточнити унікальність ОНП і забезпечити належну кореляцію цілей ОНП з місією і візією НАУ.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У Відомостях СОП вказано про врахування інтересів та пропозицій здобувачів, роботодавців, академічної спільноти, інших стейкхолдерів під час формулювання цілей і РН. Аналіз результатів моніторингу якості освіти (<https://cutt.ly/hOtna2J>), результати інтерв'ювання фокус-груп адміністрації ЗВО, здобувачів, адміністративного персоналу дає підстави ЕГ рекомендувати ЗВО при опитуванні здобувачів з'ясувати їх конкретні розгорнуті пропозиції щодо покращення навчання на ОНП, а не лише ставити питання і отримувати відсоток відповідей. Так, на питання «чи потребує ОПП на якій ви навчаєтесь змін» позитивно відповіли 40%, при цьому думка цих здобувачів щодо конкретних змін не з'ясована. Тому ЕГ рекомендує НАУ не обмежуватись опитуванням здобувачів в існуючому форматі, а й запрошувати їх на спільні засідання під час щорічного моніторингу і перегляду ОНП і з'ясувати конкретні пропозиції. Також слід зазначити, що публічно (на сайті НАУ) було викладено результати опитування здобувачів цієї ОНП тільки за 2021 р., за попередні роки на сайті розміщено лише узагальнений моніторинг стосовно всіх факультетів і інститутів. На запит ЗВО надав протоколи засідань 4-х кафедр про результати анкетування задоволеністю освітньою послугою за ОНП «Доктор філософії» 081 «Право» 2019-2020 н.р., на які були запрошені аспіранти. Зауважень з боку аспірантів не було. На зустрічах ЕГ зі здобувачами вони підтвердили, що проходили опитування, висловлювали пропозиції, зокрема, щодо розширення переліку вибіркових дисциплін. Випускники ОНП також зазначили, що під час навчання проходили опитування. На запит ЕГ ЗВО надав скан протоколу засідання стейкхолдерів юридичного факультету НАУ від 3.09.2020 р., в якому зазначено про участь стейкхолдерів – фахівців-практиків у сфері права, представників інших ЗВО. У протоколі вказано про врахування думки стейкхолдерів, а саме - внесення змін до ОНП та навчального плану шляхом введення до каталогу загальноуніверситетських дисциплін «Правова інформатизація сучасного громадянського суспільства» (Король О.А.), «Світові та правові доктрини про державу і право» (Армаш Н.О.). Але таких дисциплін в навчальному плані і ОНП 2021 р. немає. Під час онлайн зустрічі гарант пояснила, що вони додані як вибіркові. Але в переліку вибіркових дисциплін вони також не розміщені. З'ясовано, що в ЗВО діє система моніторингу ОП. Проекти ОП розміщуються у відкритому доступі із зазначенням електронної адреси для пропозицій (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program/proekti-osvitno-profesiynih-program-2021.html>). Щодо проекту ОНП «Право» за цим посиланням у вкладці «пропозиції стейкхолдерів» викладено

рецензії на цю програму. Проте ці рецензії не містять дати їх підписання, пропозицій рецензентів. З урахуванням наведеного, ЕГ рекомендує НАУ застосовувати різні форми вивчення думки і пропозицій стейкхолдерів, а також обґрунтовувати рішення щодо врахування чи неврахування наданих пропозицій.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Загалом ПРН відбивають тенденції розвитку спеціальності право і ринку праці, зокрема, щодо застосування першоджерел Європейського та міжнародного права й правових актів міжнародних інституцій у науково-дослідній та навчальній діяльності (ПРН10), застосування сучасних інструментів і технологій пошуку, оброблення та аналізу юридичної інформації (ПРН 6), глибокого розуміння загальних принципів та методів юридичної науки, а також методології наукових досліджень, застосування їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці (ПРН 8). Врахування регіонального аспекту розкрито ЗВО через наявність угод про співпрацю юридичного факультету НАУ з органами місцевого самоврядування, органами виконавчої влади місцевого рівня, проведення наукових заходів, круглих столів за участі представників зазначених органів. При інтерв'юванні фокус-групи роботодавців була присутня як представник роботодавців депутат Київської обласної ради, яка навела приклади співпраці з факультетом і високо оцінила потенціал факультету, англійську підготовку здобувачів. Наказом ректора НАУ створено Раду роботодавців, яку очолює Журавльов Д.В., керівник управління Офісу Президента України, який був присутній на зустрічах. Він висловився щодо доцільності більшої практичної орієнтації навчання, зокрема, за рахунок вибіркового дисциплін, також зазначив про його участь у створенні на факультеті Науково-дослідного центру антикорупційної діяльності в транспортній і космічній сферах. Інші представники роботодавців (Радник Першого заступника Голови ВРУ, заступник директора Центру судової експертизи та експертних досліджень ДП «Інформаційні судові системи» Державної судової адміністрації та ін.) доповіли, що постійно співпрацюють з юридичним факультетом, зокрема, шляхом впровадження результатів досліджень аспірантів, участі у засіданнях спеціалізованої вченої ради, обговоренні і рецензуванні наукових робіт аспірантів тощо. Надана інформація свідчить, що ЗВО має налагоджену співпрацю з представниками професійної юридичної спільноти, органами державної влади, місцевого самоврядування, що дозволяє на належному рівні враховувати тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту в процесі визначення цілей і результатів навчання. Щодо врахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, у відомостях СОП констатується використання досвіду провідних вітчизняних і зарубіжних ЗВО України з аналогічними ОНП, проте не конкретизовано і не підтверджено, які саме кращі практики і досвід інших ОНП було враховано. Зазначені питання були поставлені під час інтерв'ювання фокус-групи адміністрації ЗВО, проте додаткової інформації ЕГ не отримано. З огляду на зазначене, ЕГ рекомендує ЗВО провести аналіз змісту і досвіду реалізації аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм з метою посилення унікальності цієї ОНП і застосування кращих практик інших ОНП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Враховуючи, що стандарт вищої освіти для третього освітньо-наукового рівня з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право відсутній, у Відомостях СОП зазначено, що ОП 2021 розроблена на основі Постанови КМУ «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» № 1341 від 23.11.2011 зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України № 519 від 25.06.2020, і що ОНП 2021 відповідає 8 рівню НРК. В процесі аналізу ОНП встановлено, що ПРН загалом відповідають вимогам дескрипторів НРК. Так, першому дескриптору відповідає ПРН01, другому – ПРН5, ПРН7, третьому – ПРН2, четвертому – ПРН2, ПРН4. Разом з тим, серед ПРН належним чином не розкрито вимогу четвертого дескриптору щодо здатності до безперервного саморозвитку та самовдосконалення. ЕГ рекомендує забезпечити відповідність ПРН всім дескрипторам 8-го кваліфікаційного рівня НРК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

В ЗВО діє два стратегічних документи: Доктрина розвитку НАУ на 2015-2024 роки, Стратегія розвитку НАУ до 2030 року, які потенційно дозволяють уточнити унікальність ОНН, комплексно і всебічно її розвивати. Позитивною практикою є залучення здобувачів до опитування щодо якості реалізації ОНП, розміщення проектів освітніх програм у відкритому доступі для надання пропозицій. Також на факультеті налагоджено активну співпрацю з представниками професійної юридичної спільноти, органами державної влади, місцевого самоврядування, що дозволяє на належному рівні враховувати тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту в процесі визначення цілей і результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не акцентовано у фокусі (особливостях) ОНП чинники, які забезпечують її конкурентоздатності на ринку освітньо-наукових послуг. Не повною мірою корелюються цілі ОНП зі Стратегією ЗВО в частині підготовки фахівців авіа-космічної галузі та бачення Університету як центра саме авіакосмічної галузі. ЕГ рекомендує встановити в ОНП такий зв'язок. Не повною мірою забезпечено відповідність ПРН всім дескрипторам 8-го кваліфікаційного рівня НРК.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ зробила висновок про відсутність суттєвих недоліків за Критерієм 1, а також про наявність позитивних практик і слабких сторін, які не є суттєвими. При подальшій реалізації ОНП ЕГ рекомендує додатково посилити відповідність ПРН 8-му кваліфікаційному рівню НРК в частині четвертого дескриптору – щодо здатності до безперервного саморозвитку та самовдосконалення. НАУ зацікавлений під час удосконалення ОНП більш переконливо визначити унікальність ОНП і забезпечити належну кореляцію місії і візії НАУ та цілей ОНП, а також орієнтацію змісту підготовки фахівців саме на сферу авіа-космічної галузі.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП 2021 року становить 60 кредитів ЄКТС, при цьому на дисципліни за вибором здобувачів відводиться 15 кредитів, що складає 25% від загальної кількості кредитів. Це відповідає ст. ст. 5, 62 Закону України «Про вищу освіту». Обсяг освітніх компонентів становить від 3 до 6 кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП має чітку структуру. Перелік освітніх компонентів розділено на цикли – обов'язкові компоненти і вибіркові дисципліни. Серед обов'язкових виокремлено цикли дисциплін: з оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями; із набуття універсальних навичок дослідника та викладача; із оволодіння глибокими знаннями зі спеціальності; зі здобуття мовних компетентностей. Це відповідає вимогам п.27 Постанови КМУ №261 щодо змісту підготовки доктора філософії. Вивчення вказаних ОК відбувається протягом першого і другого років підготовки; третій рік присвячений науково-дослідній діяльності, четвертий – науково-дослідній роботі і захисту дисертаційної роботи. Зміст науково-дослідної роботи враховує мінімальні вимоги щодо публікаційної активності здобувача. На сайті ЗВО розміщено РНП 2021 року для денної форми і РНП заочної форми (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/educationalprocess/curriculum>). На запит було надіслано навчальні плани 2020 року. При співставленні ОНП і РНП 2021 року для денної форми виявлено невідповідність семестрів вивчення ОК 1.3.3 та ОК1.3.5 та ОК1.5.1. В результаті аналізу переліку ОК і їх змісту, викладеному в навчальних програмах, ЕГ звертає увагу, що мета, завдання, програма дисципліни ОК 1.3.5 «Медіація як альтернативний спосіб вирішення правових спорів» (у Циклі дисциплін із оволодіння глибокими знаннями зі спеціальності) відповідають не 8, а 6 рівню НРК, а саме за дескрипторами «знання», «уміння/навички». Тим більш, що в цьому циклі є більш загальна за змістом ОК «Правові спори в сучасній науці і практиці». Тому ЕГ рекомендує звернути увагу на перелік і зміст освітніх компонентів з урахуванням вимог НРК і досягнення заявлених ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Предметна область ОНП 2021 року визначено як – галузь знань – 08 Право, Спеціальність (освітня) – 081 Право і наведено перелік всіх наукових напрямів спеціальності. За своїм основним фокусом ОНП спрямована на формування у здобувачів вищої освіти (аспірантів) здатності розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в сфері права та інших галузях, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Ці напрями забезпечуються вивченням чотирьох циклів освітніх компонентів. Набуття глибинних знань зі спеціальності забезпечують п'ять ОК, оволодіння загальнонауковими компетентностями – три. При цьому з огляду на предметну область, спірним є включення до цього циклу наступних ОК: ОК1.1.2 «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах», ОК1.1.3 «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем». В ОНП заявлено, що ці ОК забезпечують ПРН 1,3,5,6,8, проте в навчальних програмах цих дисциплін не розкрито яким чином і за рахунок яких завдань досягаються зазначені ПРН. Під час зустрічей з гарантом ці питання також не були пояснені. Для набуття мовних компетентностей передбачено дві ОК – «Англійська мова наукового спрямування», «Академічне письмо англійською мовою» (English academic writing). Враховуючи незначну кількість англійських публікацій серед публікацій здобувачів (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>), а також з огляду на інтерв'ювання фокус-групи здобувачів, адміністрації ЗВО ЕГ рекомендує збільшення кількості кредитів для вивчення іноземної мови з 6 загалом по двох ОК до 10. З урахуванням наведеного ЕГ рекомендує переглянути зміст підготовки за ОК1.1.2 «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах», ОК1.1.3 «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем» в частині забезпечення зв'язку з предметною областю ОНП і заявленими ПРН.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

На дисципліни за вибором здобувачів відводиться 15 кредитів, що складає 25% від загальної кількості кредитів і відповідає ст. 62 Закону України «Про вищу освіту». Передбачено три вибіркові дисципліни, які вивчаються на другому році навчання, по 5 кредитів кожна. Робочі програми вибірових дисциплін розміщено на сайті юридичного факультету; за своїм змістом вони відрізняються між собою і загалом спрямовані на опанування фахових компетентностей за різними напрямами спеціальності Право (наприклад, адміністративне право і процес, кримінальне право, публічні фінанси тощо). У ЗВО діє «Положення про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті» (<http://surl.li/bcdjw>), в якому визначено порядок формування траєкторії. Передбачені в Положенні процедури вибору дисциплін зрозумілі. Вибір здійснюється в «Автоматизованій системі формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти». Є певні невідповідності між локальним актом і реальною практикою: в Положенні зазначено, що вибіркові дисципліни презентуються силабусами, а реально – робочими програмами (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3948-optional-disciplines>); в Положенні – силабуси розміщуються на сайті кафедри, а реально – на сайті факультету. В Положенні зазначено, що для ОС доктора філософії мінімум одна з трьох дисциплін має бути не фаховою. Проте під час спілкування гарант пояснила, що вони не обмежують здобувачів у виборі такою вимогою. В оприлюднених результатах опитування здобувачів в 2021 році (<http://surl.li/bcdmh>) на питання «чи має можливість вільного вибору дисциплін», близько 20 відсотків відповідей негативні. Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили, що здійснювали самостійний вибір трьох вибірових дисциплін. У зв'язку із зазначеним ЕГ рекомендує ЗВО забезпечити відповідність між реальною практикою формування індивідуальної освітньої траєкторії і правилами, визначеними в локальному акті – Положенні про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

З Відомостей СОП слідує, що практична підготовка забезпечується через дві складові – науково-дослідну діяльність і проходження педагогічної практики. Також зазначено, що при опануванні навчальних дисциплін передбачені практичні заняття і завдання, які спрямовані на здобуття компетентностей, які необхідні для професійної діяльності здобувачів. В ОНП 2021 року передбачено проходження Фахової науково-педагогічної практики в обов'язку 6 кредитів в другому семестрі. Фахова науково-педагогічна практика забезпечує набуття таких спеціальних компетентностей, як здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності (СКО3), а також здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій юридичній освіті та застосовувати інноваційні освітні технології вищої школи (СКО4). Опанування такої практики забезпечує набуття ПРН02, ПРН06, (ПРН08, ПРН09, які дозволяють глибоко розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці, фахово здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій юридичній освіті та застосовувати сучасні освітні технології вищої школи. В НАУ діє Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти НАУ. Особливості проходження фахової науково-педагогічної практики визначено в Програмі цієї практики, яка розміщена на сайті факультету (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3947-2021-11-05-15-37-25>). Базами виступають кафедри юридичного факультету, які здійснюють організаційне та навчально-методичне керівництво практикою. Програма фахової науково-педагогічної практики передбачає, що до керівництва практикою залучаються, як правило, досвідчені науково-педагогічні працівники. Під час практичної підготовки здобувачі мають сформувати цілісне теоретичне уявлення про загальну методологію наукової юридичної діяльності; ознайомитись з сучасними інноваційними

формами і методами викладання правових дисциплін та ін. здобувачі виконують індивідуальні завдання: написати один із видів науково-дослідної роботи: тези участі у конференції, наукову статтю, тощо; скласти план – конспект заняття з теми за вибором. Надані звіти з педагогічної практики свідчать, що здобувачі відвідують і самостійно проводять лекційні і практичні заняття з навчальних дисциплін кафедри. В оприлюднених результатах опитування здобувачів в 2021 році (<http://surl.li/bcdmh>) на питання «чи отримали ви практичні та сучасні навички» більшість відповідей позитивна. Під час зустрічей здобувачі зазначили, що практична підготовка забезпечується і виконанням різноманітних практико орієнтованих завдань в процесі вивчення дисциплін, зокрема, вирішення кейсів, застосування елементів тренінгів тощо.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Ознайомлення з ОНП і Відомостями СОП свідчить, що на забезпечення соціальних навичок (soft skills) здобувачів спрямовані як загальні (1,2,4), так і спеціальні компетентності (1,5,6). Розвитку таких навичок сприяє участь у науково-практичних заходах. Серед ОК, які забезпечують набуття соціальних навичок, можна виділити ОК «Правові спори в сучасній науці і практиці», «Філософія науки та інновацій». Разом з тим, серед переліку компетентностей не передбачено здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення як частину дескриптору «Відповідальність і автономія» опису 8 рівня НРК. ЕГ рекомендує додати до змісту компетентностей здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення. Під час зустрічей зі здобувачами, які є представниками студентського самоврядування юридичного факультету, вони зазначили, що аспіранти долучаються до різних заходів спільно зі здобувачами, зокрема, в межах Творчого об'єднання, науково-практичних конференцій, круглих столів, які проводяться юридичним факультетом, в роботі наукового гуртка, Наукового товариства студентів і аспірантів НАУ.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

У ЗВО діє Положення про організацію освітнього процесу в НАУ. Відповідно до ОНП 2021 року для досягнення передбачених результатів навчання закріплено 60 кредитів ЄКТС. На обов'язкові компоненти відведено 45 кредитів ЄКТС (з яких на фахову науково-педагогічну практику – 6 кредитів), на дисципліни за вибором здобувачів – 15 кредитів. Обсяг освітньої підготовки протягом двох років розподілено таким чином, що протягом першого року вивчають обов'язкові компоненти (30 кредитів ЄКТС), які забезпечують здобуття глибоких знань із спеціальності, оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, набуття універсальних навичок дослідника, мовних компетентностей. Протягом другого року навчання (30 кредитів ЄКТС) передбачено вивчення переважно дисциплін зі спеціальності і вибіркового дисциплін. Така побудова програми є логічною і дозволяє послідовно оволодіти заявленими результатами навчання. Серед обов'язкових ОК більшість викладається в обсязі з кредитів, виключенням є: 1.5.1 Фахова науково-педагогічна практика і ОК 1.2.1 Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень, обсяг яких становить 6 кредитів. Такий розподіл обсягу ОК видається виправданим і доцільним, враховуючи ціль ОНП і її основний фокус, який пов'язано з формування у здобувачів вищої освіти (аспірантів) здатності розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в сфері права та інших галузях, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Разом з тим, виявлено деякі невідповідності між зазначеним в ОНП обсягом кредитів за ОК 1.2.1 Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень (6 кредитів) і фактичним обсягом годин, передбачених в робочій програмі цієї ОК (<http://surl.li/bcdow>). Робоча програма складається з трьох модулів, які сукупно передбачають лише 140 годин (а має бути 180 годин). Згідно ОНП 2021 року співвідношення між аудиторними заняттями і самостійною роботою складає 0,33:0,77. Слід звернути увагу, що в робочих програмах не всіх ОК окремо конкретизовані завдання для самостійної роботи здобувачів. В оприлюднених результатах опитування здобувачів в 2021 році (<http://surl.li/bcdmh>) на питання «чи вистачає часу на виконання самостійної роботи» всі відповіді були позитивні. ЕГ надає рекомендацію привести у відповідність обсяг навчальних занять у робочих програмах до обсягу, передбаченому в ОНП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

У 2021 році прийнято Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в Національному авіаційному університеті. (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/6/organized.pdf>). У Відомостях СОП зазначено, що підготовка за дуальною формою ОНП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої підготовки за переліком ОК і обсягом навчання за ОК протягом двох років розподілено таким чином, що дозволяє послідовно оволодіти заявленими результатами навчання відповідно до цілі ОНП і її основного фокусу. За ОНП реалізуються широкі можливості для набуття здобувачами соціальних навичок шляхом участі в різних заходах спільно зі здобувачами СО Бакалавр, зокрема, в Творчому об'єднанні, науково-практичних конференціях, круглих столах, які проводяться юридичним факультетом, в роботі наукового гуртка, Наукового товариства студентів і аспірантів НАУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони пов'язані з тим, що в робочих програмах не всіх ОК окремо конкретизовані завдання для самостійної роботи здобувачів; на офіційному сайті відсутні ОНП і навчальні плани за попередні роки (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/informatsiya-po-programah/>). ЕГ рекомендує привести у відповідність фактичний обсяг годин, передбачений в робочій програмі ОК 1.2.1 Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень до обсягу кредитів, зазначених в ОНП. ЕГ звертає увагу, що мета, завдання, програма дисципліни ОК 1.3.5 «Медіація як альтернативний спосіб вирішення правових спорів» (у Циклі дисциплін із оволодіння глибокими знаннями зі спеціальності) відповідають не 8, а 6 рівню НРК, а саме за дескрипторами «знання», «уміння/навички». Рекомендується усунути розбіжності між реальною практикою формування індивідуальної освітньої траєкторії і правилами, визначеними в локальному акті – Положенні про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті. Звертається увага на доцільність конкретизації у програмі навчальної дисципліни ОК1.1.2 «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах» тем, питань, вивчення яких дозволяє досягти заявлені ПРНО1, ПРНО3, ПРНО5, ПРНО6, ПРНО8 в частині правового наповнення, з урахуванням предметної області ОНП (Право). Аналогічні рекомендації стосуються і ОК1.1.3 «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем» в частині забезпечення більш повного зв'язку з сферою юриспруденції, яка зазначена у заявлених ПРНО3, ПРНО4, ПРНО5.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ЕГ дійшла висновку про відсутність суттєвих недоліків за Критерієм 2, а також про наявність позитивних практик і слабких сторін, які не є суттєвими. При подальшій реалізації ОНП ЕГ рекомендує виключити розбіжності між правилами, визначеними в Положенні про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в НАУ, і реальною практикою формування індивідуальної освітньої траєкторії, щодо документу, на підставі якого вивчається дисципліна (силабус або робоча програма), ресурсу, на якому документ розміщується (сайт кафедри або сайт факультету). Також ЕГ рекомендує виключити у зазначеному Положенні обмеження щодо обрання серед трьох вибіркових дисциплін мінімум однієї не фаховою. Звертається увага на необхідність привести у відповідність фактичний обсяг годин, передбачений в робочій програмі ОК 1.2.1 Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень до обсягу кредитів, зазначених в ОНП. ЕГ рекомендує уточнити мету, завдання, зміст програми дисципліни ОК 1.3.5 «Медіація як альтернативний спосіб вирішення правових спорів» відповідно до вимог дескрипторів «знання», «уміння/навички» за рівнем 8 НРК. ЕГ вказує на доцільність конкретизації у програмі навчальної дисципліни ОК1.1.2 «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах» тем, питань, вивчення яких дозволяє досягти заявлені ПРНО1, ПРНО3, ПРНО5, ПРНО6, ПРНО8 в частині їх правового наповнення, з урахуванням предметної області ОНП (Право). Аналогічні рекомендації стосуються і ОК1.1.3 «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем» в частині забезпечення більш повного зв'язку з сферою юриспруденції, яка зазначена у заявлених для цієї ОК ПРНО3, ПРНО4, ПРНО5.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до аспірантури та докторантури НАУ як Додаток до Правил прийому до НАУ у 2021 році розміщено на сайті НАУ за посиланням <https://nau.edu.ua/ua/menu/science/aspirantura-doktorantura/aspirantura/pro-vnesennya-zmin-do-pravil-priyomu-do-aspiranturi-ta-doktoranturi-nau-u-2017.html>. Правила прийому є чіткими і зрозумілими, проте під час аналізу цих Правил виявлено низку розбіжностей з положеннями, викладеними у Відомостях СОП, а саме: щодо переліку вступних випробувань (в Правилах вказано три - вступний іспит зі спеціальності, вступний іспит з англійської мови, презентація дослідницьких пропозицій, а у Відомостях вказано лише перші два; щодо форми вступного іспиту (в Програмі – усний іспит, у Відомостях – письмове тестування). Також слід зазначити, що за посиланням розміщено не затверджену Програму вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 081 Право за 2019 рік (<https://nau.edu.ua/ua/menu/science/aspirantura-doktorantura/aspirantura/programi-vstupnih-viprobuvan-do-aspiranturi.html>). Також слід звернути увагу, що у Програмі вступних іспитів зазначена усна форма їх складання з відповідями на питання екзаменаційного білету. Під час спілкування здобувачі зазначили, що при вступі в аспірантуру готували у письмовій формі і потім усно відповідали на два іспити (спеціальність і англійська мова), а також захищали реферат з наукової роботи. ЕГ рекомендує вступний іспит з англійської мови змінити на вступний іспит з іноземної мови, як це передбачено в п. 20 Постанови КМУ №261, а також оновлювати щорічно Програму вступних іспитів з актуалізацією контрольних питань.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому до аспірантури та докторантури НАУ на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (прирівняного до нього освітньо-кваліфікаційного рівня). Програма вступного іспиту зі спеціальності Право передбачає визначення рівня знань за напрямками професійної діяльності та формування контингенту здобувачів вищої освіти, найбільш здібних до успішного опанування відповідної освітньо-наукової програми рівня «Доктор філософії». Програма базується на програмах магістерської підготовки фахівців за юридичною спеціальністю та складається з шести розділів, що охоплюють теоретичні питання циклів теорії держави і права; конституційного права; адміністративного права; трудового права; господарського права; кримінального права. Стосовно вступного іспиту з англійської мови для громадян України, передбачено, що він складається в обсязі, який відповідає рівню не нижче B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови одним із наступних дійсних сертифікатів тестів: TOEFL, International English Language Testing System, сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складання вступного випробування з англійської мови. Для іноземних громадян передбачено вступний іспит з російської або української мови за вибором. ЕГ звертає увагу на необхідність дотримання вимог ст. 21 Закону України «Про забезпечення функціонування державної мови як державної», яка встановлює, що мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена у дипломі про вищу освіту, предметною комісією з основної спеціальності призначається додаткове вступне випробування зі спеціальності за окремою програмою, яка розробляється предметною комісією з основної спеціальності. Також Правила передбачено нарахування додаткових балів за наукові досягнення.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Відомостях СОП вказано, що питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється Тимчасовим положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти НАУ за посиланням: <https://bit.ly/34omIdq>. Викладене за даним посиланням Тимчасове положення затверджено у 2016 році і не містить правил про визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО під час академічної мобільності визначено у Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність у НАУ (<https://bit.ly/3kqnQmx>). За надісланим посиланням міститься текст документу, але самостійно знайти його на сайті НАУ не вдалось. В цьому акті передбачено, що визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва з ЗВО-партнерами здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ЕКТС або з використанням системи оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, прийнятої у країні ЗВО-партнера, якщо в ній не застосовується ЕКТС. Результати підсумкової атестації здобувача вищої освіти за період навчання у ЗВО-партнері представляються за шкалою, прийнятою у вищому ЗВО-партнері та переводяться у шкалу, прийняту в Університеті. Порівняння обсягу навчального навантаження і під час реалізації програм академічної мобільності повинне ґрунтуватися на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто учасником освітнього процесу у ЗВО-партнері та результатів навчання, запланованих освітньою програмою в Університеті. Під час участі у програмах академічної мобільності, здобувач вищої освіти Університету, за попереднім затвердженням у відповідному деканаті/дирекції, можуть слухати навчальні курси, які будуть Perezарховані як обов'язкові, якщо їхній зміст та/або результати, отримані компетенції і обсяг співпадають з відповідними навчальними дисциплінами в Університеті не менш ніж на 60%. Якщо здобувачі вищої освіти, перебуваючи за програмою академічної мобільності не виконали програму навчання у ЗВО-партнері, то після повернення до Університету, їм може бути запропоновано

індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості або повторний курс навчання за рахунок коштів фізичних чи юридичних осіб у наступному семестрі чи році, коли такі курси будуть викладатися, але із розрахунку не більше двох курсів на семестр. У Відомостях СОП вказано, що за ОНП відсутня практика застосування правил про визнання результатів, отриманих в інших ЗВО. Разом з тим, під час зустрічей з'ясовано, що здобувачі знають про можливості навчання в інших ЗВО і наступного визнання їх результатів. ЕГ рекомендує врегулювати на рівні ЗВО правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, поза програмами академічної мобільності, а також розмістити відповідні локальні документи у відкритому доступі на сайті НАУ.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Відомостях СОП зазначено, що результати навчання у неформальній освіті отримуються здобувачами під час здійснення науково-дослідної діяльності, зокрема шляхом участі у науково-практичних заходах, майстер-класах. Щодо локального рівня регламентації правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, наведено положення Правил прийому до аспірантури та докторантури НАУ про звільнення вступника, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, від складення вступного іспиту з іноземної мови. У Відомостях СОП констатовано, що за ОНП відсутня практика застосування відповідних правил. При цьому під час спілкування у фокус групах з'ясовано, що НАУ зареєстровано на платформі онлайн-освіти Coursera і викладачі та здобувачі отримали безкоштовний доступ до великої кількості понад 3800 курсів та 400 спеціалізацій від найкращих партнерів Coursera. Ця інформація розміщена і на сайті (<https://nau.edu.ua/ua/news/2020/berezen/bezkoshtovna-onlayn-osvita-na-platformi-coursera.html>). ЕГ рекомендує на рівні ЗВО визначати чіткі і зрозумілі правила і процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, і розмістити їх на сайті у відкритому доступі.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Позитивним є наявність в ЗВО Правил прийому до аспірантури та докторантури НАУ, які розміщені на сайті НАУ, містять чіткі і прозорі положення щодо вступу на навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Недостатньо регламентовано на рівні ЗВО правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті або інших ЗВО, поза програмами академічної мобільності. Розміщена на сайті Університету Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 081 Право датована 2019 роком і не затверджена відповідним чином (<https://nau.edu.ua/ua/menu/science/aspirantura-doktorantura/aspirantura/programi-vstupnih-viprobuvan-do-aspiranturi.html>). У Правилах прийому до аспірантури та докторантури НАУ для іноземних громадян передбачено вступний іспит з російської або української мови за вибором. ЕГ звертає увагу на необхідність дотримання вимог ст. 21 Закону України «Про забезпечення функціонування державної мови як державної», яка встановлює, що мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. Відповідно, ЕГ рекомендує внести зміни до Правил прийому в частині дотримання вимог закону щодо використання державної мови в освітньому процесі, а отже, складання вступного іспиту виключно українською мовою.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ дійшла висновку про відсутність суттєвих недоліків за Критерієм 2, а також про наявність позитивних практик і слабких сторін, які не є суттєвими. ЕГ рекомендує уточнити види вступних випробувань відповідно до вимог п. 20 Постанови КМУ №261 в частині мовного випробування з англійської мови, замінивши його на вступне випробування з іноземної мови. Також висловлюється порада щорічно оновлювати і затверджувати Програму вступних іспитів з актуалізацією контрольних питань. ЕГ рекомендує внести зміни до Правил прийому в частині дотримання вимог Закону України «Про забезпечення функціонування державної мови як державної» щодо використання державної мови в освітньому процесі, а отже, складання вступного іспиту виключно українською

мовою. ЕГ рекомендує ЗВО на локальному рівні визначити чіткі і зрозумілі правила і процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, поза програмами академічної мобільності, і розмістити їх на сайті у відкритому доступі.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Відповідно до п. 3.3. Статуту НАУ (<https://bit.ly/3zW4aUc>) в Положенні про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/dRLPvYD>) визначено такі форми навчання: інституційна (очна (денна), заочна (дистанційна); дуальна (п. 5.1), а також такі форми здійснення освітнього процесу: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (п. 5.7). В Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ (<https://bit.ly/3AT73S5>) йдеться, що підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється в аспірантурі заочною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання; поза аспірантурою. ЕГ рекомендує НАУ здійснити кореляцію положень локальних актів щодо: 1) форм навчання здобувачів; 2) видів форм навчання здобувачів. Під час інтерв'ювання фокус-груп (НПП, здобувачі, адміністративний персонал) ЕГ пересвідчилася, що освітній процес на ОНП здійснюється за такими формами навчання: очна (23 здобувача, з них денна - 11, вечірня - 12), заочна (19 здобувачів), а за дистанційною формою - не здійснюється; формами освітнього процесу є: навчальні заняття, СРС, практична підготовка, контрольні заходи. Під час пандемії Covid-19 НАУ організовано процес навчання з використанням Zoom, Google-Meet. Здобувачі під час інтерв'ювання висловили задоволеність організацією освітнього процесу. НПП було акцентовано увагу ЕГ на кореляції змістовного наповнення ОК з огляду на наукові інтереси здобувача, його професійні потреби, наведено приклади, а також що здобувачі є вільними обирати теми для досліджень під час виконання науково-дослідних завдань. Під час інтерв'ювання фокус-груп встановлено, що НАУ здійснюється моніторинг відповідності навчальних занять заявленим в ОНП цілям, студентоцентрованому підходу. Інтерв'ювання фокус-груп адміністрації НАУ, НПП підтверджують той факт, що НПП не обмежені в питаннях трактування навчального матеріалу, формах, засобах доведення його до здобувачів. Здобувачі систематично залучаються до процесів забезпечення якості шляхом анкетування щодо якості ОНП, якості викладання ОК, участі у засіданнях кафедр. Під час інтерв'ювання фокус-груп (НПП, здобувачі) встановлено, що досягненню заявлених в ОНП цілей, ПРН сприяє використання здебільшого такого інтерактивного методу навчання, як case-study. ЕГ рекомендує НАУ розширювати коло новітніх інтерактивних методів навчання та викладання за всіма ОК ОНП (лекції на youtube-каналах тощо). Матриця свідчить про відповідність в цілому методів навчання та викладання. Відповідно до матриць кожен ПРН забезпечується обов'язковим ОК, вибіркові ОК підсилюють окремі ПРН (окрім ОК «Медіація як альтернативний спосіб вирішення правових спорів»). Під час інтерв'ювання фокус-груп адміністрації, НПП, здобувачів підтверджено можливість здобувачів пропонувати власні теми дисертаційних досліджень.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час інтерв'ювання фокус-груп адміністрації НАУ, НПП, здобувачів підтверджено, що відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://cutt.ly/dRLPvYD>) та Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/7/Положення%20001.pdf>) усім учасникам освітнього процесу в результаті своєчасно розміщення на сайті НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/science/aspirantura-doktorantura/aspirantura/osvitno-naukovi-programi-phd.html>; <https://nau.edu.ua/ua/menu/studentu/individualna-osvitnya-traektoriya/individualna-osvitnya-traektoriya-2021.html>) надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК в формі робочої програми (розміщуються на сайті ЗВО, НПП інформує здобувачів під час навчальних занять, пересилає здобувачам на е-мейл). Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили своє своєчасне ознайомлення з вищезазначеною інформацією, її доступність та зрозумілість.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

При інтерв'юванні фокус-групами адміністрації ЗВО, здобувачів, НПП зазначено, що методи навчання, засновані на дослідженнях, імплементовані в навчальний процес під час реалізації ОНП. НПП та здобувачами наведено приклади такої імплементації щодо низки ОК ОНП. Відповідно до наданої НПП та здобувачами інформації, Програм ОК, матриці відповідності ПРН, такі методи застосовуються при виконанні науково-дослідних завдань з ОК, завдань з СРС. Гарантом ОНП та НПП при інтерв'юванні було зазначено, що в кожній Програмі ОК є тема, присвячена питанню повітряного права, і, відповідно, питанням повітряного права також приділяється увага при забезпеченні поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП. Водночас, аналіз ЕГ змістовного наповнення

Програм ОК свідчить, що в них відсутні питання, які б мали прямий зв'язок з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Strategija_NAU_2019.pdf). З усіх тем дисертаційних досліджень, лише дві пов'язані з авіаційно-космічною галуззю («Фінансово-правове регулювання діяльності аеропортів в Україні», «Адміністративно-правове забезпечення державного управління у галузі повітряного транспорту»). З огляду на вище викладене, ЕГ рекомендує при імplementації дослідницького компоненту в освітній процес корелювати його з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ та з цілями нової редакції ОНП (в Критерії 1 цього звіту ЕГ рекомендує здійснити кореляцію фокусу та цілей ОНП з місією і візією НАУ). ЕГ встановлено, що в НАУ є Рада молодих учених, яка залучає здобувачів до проведення спільних наукових досліджень. Результатами цих досліджень є надруковані статті, монографія (Проблеми правового регулювання відповідальності органів державної влади за порушення прав громадян: колективна монографія/ Ю.Л.Юринець, М.П. Дибань, І.А.Толкачова та ін. К.НАУ, 2021. 148с.). ЕГ рекомендує НАУ стимулювати залучення здобувачів ОНП до роботи в Раді молодих учених, а також корелювати науковий напрям спільних досліджень, до яких вона залучає здобувачів, з авіаційно-космічною галуззю, як це визначено Стратегії розвитку НАУ (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Strategija_NAU_2019.pdf).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Порядок розробки та затвердження РП ОК регламентовано Методичними рекомендаціями НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/6/MP_РПД_скан_compressed.pdf). Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти передбачено здійснення поточного моніторингу і періодичного перегляду програм (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Pologennja_pro_zabezpechennja_jakosti_1.pdf). Під час інтерв'ювання фокус-групи адміністративного персоналу, НПП зазначили, що Програми ОК ОНП оновлюються за результатами опитувань здобувачів; з ініціативи НПП. В результаті аналізу змісту Програм ОК ОНП ЕГ встановлено, що: при оновленні їх змісту не враховано наукові досягнення і сучасні практики 2020-2021 рр., а також місію, візію та концептуальний напрям освітньої діяльності НАУ, визначені в Стратегії розвитку Університету (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Strategija_NAU_2019.pdf); в Програмах таких ОК не оновлено список рекомендованої літератури виданнями 2020 р. та 2021 р.: Проблеми адміністративного права і процесу, Актуальні питання правового регулювання та охорони фінансів, віртуальних та інших активів, Медіація як альтернативний спосіб вирішення правових спорів, Тенденції розвитку та сучасний науковий дискурс спеціальності «Право», Філософія наук та інновацій, Європейське законодавство та практика ЄСПЛ у становленні та розвитку української правової науки, Сучасні державно-правові механізми реалізації прав, свобод та інтересів людини, Правовий аспект публікаційної активності молодого науковця в сучасних умовах, Проблеми публічно- та приватноправового регулювання, Англійська мова наукового спрямування, Актуальні проблеми процесуального права в сучасній юриспруденції, Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах, Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем, Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти; в Програмі ОК Сучасні тенденції розвитку трудового права назви тем не відповідають їх змістовному наповненню за критерієм «когнітивний рівень»; зміст Програм ОК Сучасні державно-правові механізми реалізації прав, свобод та інтересів людини », Проблеми публічно- та приватноправового регулювання, Актуальні проблеми процесуального права в сучасній юриспруденції, Проблеми адміністративного права і процесу, Загальна теорія кваліфікації кримінальних правопорушень, Сучасне кримінальне право України, Правові спори в сучасній науці і практиці, Актуальні проблеми сімейного права охоплюється Програмою другого блоку єдиного фахового вступного випробування (тестом з восьми базових правничих дисциплін, <https://osvita.ua/doc/files/news/821/82198/606f106a5ddb0555757578.pdf>), когнітивний рівень охоплення С.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

В НАУ функціонує Рада з міжнародного співробітництва НАУ (<https://cutt.ly/PRLFYi>). Під час інтерв'ювання адміністрацією НАУ продемонстровано, що інтернаціоналізація - один з пріоритетних напрямків роботи Університету, НПП та здобувачами зазначено, що ЗВО надається інформаційна підтримка з питань міжнародних академічних проєктів, міжнародної академічної мобільності. Під час інтерв'ювання НПП та здобувачі в контексті реалізації ОНП навели приклади діяльності НАУ, пов'язані з інтернаціоналізацією: участь НПП, залученого до реалізації ОНП, у програмі Erasmus+ KA107 (Learning Mobility of Individuals – Staff mobility for teaching and training activities between programme and partner countries (23-30 травня 2021 р., Хорватія, Business School PAR); цикли відкритих лекцій з європейського, авіаційного і космічного права професора Кельнського університету (2020-2021 рр.), а також лекції в 2020 році представника Варшавського університету та Cyber Security Academy CSA (Грузія). Також ця інформація розміщена на сайті НАУ (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/news>; <http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>; <http://www.law.nau.edu.ua/uk/2014-04-16-08-53-44>). ЕГ встановлено, що здобувачі не беруть участь в міжнародних проєктах, які б відповідали місії, візії НАУ, контексту ОНП. Під час інтерв'ювання здобувачі та НПП висловили намір з розробки, подання на конкурси міжнародних проєктів відповідно до місії, візії НАУ, фокусу ОНП. НАУ надає доступ НПП та здобувачам до баз даних Scopus, Web of Science, що було підтверджено фокус-групами НПП та здобувачів. Здобувачі та НПП беруть участь в міжнародних конференціях (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>, в умовах пандемії Covid-19 - он-

лайн). НПП систематично беруть участь у міжнародній академічній мобільності (Пульський університет імені Юрая Добріле, Хорватія; Пан-Європейський університет Братислава, Словаччина; Варшавський університет, Польща та ін. (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>)). Міжнародна академічна мобільність НПП стимулюється шляхом рейтингування, публікація наукових досліджень НПП і здобувачів в журналах, що індексуються в базах даних Scopus, Web of Science – преміюванням. В результаті аналізу змісту ОК ОНП ЕГ встановила, що ознайомлення здобувачів із сучасними досягненнями світової науки у галузі права за 2021 р. в них не передбачено. ЕГ рекомендує передбачити в змісті ОК ОНП ознайомлення здобувачів з сучасними досягненнями світової науки у галузі право за 2021 р., 2022 р. та моніторити це питання НАУ при реалізації ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Позитивною практикою є матеріальне заохочення здобувачів та НПП до проведення наукових досліджень і публікації їх результатів у наукових журналах, які індексуються в базах даних Scopus, Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкою стороною є: відсутність в локальних актах НАУ кореляції між положеннями щодо форм навчання здобувачів, їх видів - ЕГ рекомендує НАУ здійснити кореляцію положень локальних актів щодо: 1) форм навчання здобувачів; 2) видів форм навчання здобувачів; освітній процес не здійснюється за дистанційною формою навчання – ЕГ рекомендує НАУ з огляду на пандемію Covid-19, навчання здобувачів, які постійно проживають за кордоном, розглянути питання здійснення освітнього процесу і за дистанційною формою; вибірковий ОК «Медіація як альтернативний спосіб вирішення правових спорів» не підсилює окремі ПРН, що забезпечуються обов'язковими ОК – ЕГ рекомендує НАУ посилити моніторинг відповідності методів навчання та викладання, реальності підсилення вибірковими ОК ПРН, що забезпечуються обов'язковими ОК; відсутність при імplementації дослідницького компоненту в освітній процес його кореляції з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ (авіаційно-космічний) – ЕГ рекомендує НАУ при імplementації дослідницького компоненту в освітній процес забезпечити його кореляцію з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ; при оновленні змісту Програм дисциплін ОНП не враховано наукові досягнення і сучасні практики 2020-2021 рр., а також місію, візію та концептуальний напрям освітньої діяльності НАУ – ЕГ рекомендує при оновленні змісту Програм ОК враховувати наукові досягнення і сучасні практики у сфері права за 2020-2021 рр., місію, візію та концептуальний напрям освітньої діяльності НАУ; в Програмах 14 ОК не оновлено список рекомендованої літератури виданнями 2020 р., 2021 р. - ЕГ рекомендує оновити список рекомендованої літератури в цих ОК; в Програмі ОК «Сучасні тенденції розвитку трудового права» назви тем не корелюють з їх змістовним наповненням за критерієм «когнітивний рівень» - ЕГ рекомендує при оновленні змісту ОК корелювати змістовне наповнення тем з їх назвою (за критерієм «когнітивний рівень»); зміст Програм 8 ОК охоплюється Програмою другого блоку єдиного фахового вступного випробування, когнітивний рівень охоплення С – ЕГ рекомендує зміст Програм ОК корелювати зі змістом Програми другого блоку єдиного фахового вступного випробування - тестом з восьми базових правничих дисциплін, виключаючи дублювання, а також спрямувати змістовне наповнення цих ОК на когнітивний рівень охоплення D, НАУ - посилити процедуру моніторингу змістовного наповнення Програм навчальних дисциплін; здобувачі, НПП не беруть систематичної участі в міжнародних проектах, які б відповідали місії, візії, концептуальному напрямку освітньої діяльності НАУ, ОНП – ЕГ рекомендує активізувати роботу з підготовки таких наукових проектів, подання їх для участі в конкурсах.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ зробила висновок про відсутність суттєвих недоліків за Критерієм 4, а також про наявність позитивних практик і слабких сторін, які не є суттєвими. НАУ розроблено необхідні локальні акти щодо здійснення освітнього процесу за ОНП, а також щодо її перегляду. В них потребують взаємоузгодження положення щодо форм та видів форм навчання здобувачів. Адміністрація НАУ, НПП зацікавлені в оновленні змісту програм ОК ОНП, забезпеченні імplementації в освітній процес дослідницького компоненту, який би корелював з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ, наукових дослідженнях, пов'язаних з інтернаціоналізацією діяльності Університету. Зазначені аргументи в цілому свідчать про відсутність критичних недоліків за цим критерієм. ОНП відповідає критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://bit.ly/3yJTbXK>), Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (<https://bit.ly/3l3zPQk>), ОНП, навчальним планом, РНП. Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль. При інтерв'юванні фокус-групами здобувачів, НПП зазначено, що інформація про форми контрольних заходів та види навчальної роботи з навчальної дисципліни доводиться до здобувачів на першому занятті з навчальної дисципліни; здобувачі констатували, що для них вони є чіткими, зрозумілими, зміст контрольних заходів за ОК є виправданим, розподіл оцінок - збалансований. Аналіз змісту Програм та Робочих програм ОК свідчить, що в них є інформація про передбачені з навчальних дисциплін форми контрольних заходів та види навчальної роботи, кількість балів, які може отримати здобувач за виконання різнорівневих видів завдань під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів. Вони є чіткими, зрозумілими, потенційно дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого ОК та ОНП в цілому, оприлюднені заздалегідь на сайті НАУ (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3926-support-of-educational-components>). Водночас, в Програмах та Робочих програмах навчальних дисциплін відсутні критерії оцінювання виконаних здобувачем різнорівневих завдань під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів. На підставі аналізу Програм та Робочих програм ОК, інтерв'ювання фокус-груп НПП, здобувачів, випускників, аналізу результатів опитування здобувачів ЕГ встановила, що: форми контрольних заходів є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем результатів навчання для окремого ОК і ОНП в цілому, доведені до відома здобувачів заздалегідь; критерії оцінювання виконаних здобувачем різнорівневих завдань під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів в Програмах і Робочих програмах дисциплін відсутні. ЕГ рекомендує НАУ в Програмах та/або Робочих програмах ОК визначити критерії оцінювання різнорівневих завдань, які має виконати здобувач під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів. ЕГ рекомендує НАУ посилити моніторинг чіткості, зрозумілості форм контрольних заходів, критеріїв оцінювання здобувачів під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів, оприлюднення їх заздалегідь.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт відсутній. Відповідно до Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/7/Положення%20001.pdf>) здобувачі зобов'язані виконувати індивідуальний план, систематично звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри та Вченої Ради. Контроль за виконанням індивідуального плану наукової роботи аспіранта (здобувача) над дисертацією здійснює науковий керівник. Здобувач кожні півроку звітує про хід виконання індивідуального плану наукової роботи на засіданні кафедри. Звіт і витяг з протоколу засідання кафедри про результати атестації подаються здобувачем до Відділу докторантури та аспірантури особисто не пізніше 20 числа останнього місяця кожного півріччя поточного року навчання. В результаті інтерв'ювання фокус-груп адміністрації ЗВО, НПП, здобувачів, адміністративного персоналу, наданих на запит ЕГ документів ЕГ встановила, що форма атестації здобувачів відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій. Атестація здобувачів здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://bit.ly/3yJTbXK>), Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/7/Положення%20001.pdf>), містяться в ОНП (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/educationalprocess/osvitnyo-naukova-programa>), навчальному плані (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/educationalprocess/curriculum>), ОК ОНП (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3926-support-of-educational-components>), розміщені на сайті ЗВО у відкритому доступі (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu>), є чіткими та зрозумілими. Вони включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Під час резервної зустрічі одна зі здобувачок навела приклад вжиття НАУ заходів з запобігання конфлікту інтересів при уточненні теми її дисертаційного дослідження. Фокус-групою здобувачів підтверджено, що вони ознайомлені з процедурами запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, повторного проходження контрольних заходів, оскарження результатів контрольних заходів. Фокус-групою здобувачів, адміністративного персоналу надано ЕГ інформацію про відсутність випадків конфлікту інтересів, повторного проходження контрольних заходів, оскарження результатів контрольних заходів. ЕГ встановлено, що політика НАУ з забезпечення об'єктивності екзаменаторів полягає в можливості здобувача: усно або письмово звернутись до

завідувача кафедри, декана, подати скаргу (є скринька для анонімних скарг), апеляцію, інформувати НАУ при проведенні анкетувань щодо оцінки якості ОНП та викладання ОК ОНП. Під час інтерв'ювання фокус-групи здобувачів, випускників, НПП підтвердили відсутність скарг від здобувачів ОНП щодо не об'єктивності екзаменаторів, випадків конфлікту інтересів, оскарження результатів контрольних заходів. ЕГ встановлено, що в НАУ відсутня практика анонімного оцінювання робіт здобувачів, залучення зовнішніх екзаменаторів, оцінювання більше ніж одним екзаменатором тощо. З огляду на пандемію Covid-19 і, як наслідок, здійснення освітнього процесу в он-лайн форматі, ЕГ рекомендує НАУ розширити комплекс заходів із забезпечення об'єктивності екзаменатора.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В НАУ визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в таких локальних актах: Кодекс честі науково-педагогічного працівника та Кодекс честі студента Національного авіаційного університету (<https://cutt.ly/3REX28u>), Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Національному авіаційному університеті (<https://cutt.ly/eREСep5>), Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<https://cutt.ly/cREСiSU>). В результаті інтерв'ювання фокус-груп підтверджено факт інституційного забезпечення політики дотримання академічної доброчесності в НАУ. Під час інтерв'ювання адміністрацією ЗВО, НПП, адміністративним персоналом, здобувачами зазначено, що ЗВО використовує як інструмент протидії порушенням академічної доброчесності антиплагіат-система (розроблена в Національному авіаційному університеті), Unicheck та Plagiat.pl. Перевірці підлягають наукові роботи здобувачів, які беруть участь в конкурсах, наукові статті, які оприлюднюються в виданнях НАУ, дисертації. Під час інтерв'ювання здобувачами було зазначено, що науково-дослідні роботи, які вони виконують в рамках СРС або на практичне заняття, систематично не перевіряються з використанням антиплагіат-системи (розроблена в НАУ), Unicheck та Plagiat.pl. НПП може вибірково перевірити таку/такі роботи. ЕГ рекомендує НАУ здійснювати перевірку на дотримання принципу академічної доброчесності всіх видів науково-дослідних робіт здобувачів. ЗВО популяризує академічну доброчесність шляхом інформування про поняття принципу академічної доброчесності, його зміст, реакцію НАУ в разі виявлення порушення принципу академічної доброчесності, заходи запобігання проявам академічної недоброчесності та їх реалізацію в НАУ (<https://cutt.ly/3RENqeW>), про що було зазначено при інтерв'юванні фокус-груп. Проводяться вебінари з питань академічної доброчесності, досліджується досвід закордонних ЗВО з імплементації цього принципу (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/morenews/3641-the-experience-of-the-university-of-waterloo-in-ensuring-the-quality-of-education-and-academic-integrity>). Адміністрацією НАУ зазначено, що ЗВО реалізує політику «нульової толерантності» до будь-яких проявів академічної недоброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЗВО використовує як інструмент протидії порушенням академічної доброчесності антиплагіат-систему, яка є власною розробкою НАУ, а також системи Unicheck та Plagiat.pl.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкою стороною є відсутність програм/робочих програмах ОК критеріїв оцінювання виконаних здобувачем різнорівневих завдань під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів - ЕГ рекомендує НАУ в програмах/робочих програмах ОК визначити критерії оцінювання різнорівневих завдань, які має виконати здобувач під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів; посилити моніторинг чіткості, зрозумілості форм контрольних заходів, критеріїв оцінювання здобувачів під час навчальної роботи та проходження контрольних заходів, оприлюднення їх заздалегідь; відсутність практики з оцінювання більше ніж одним екзаменатором, анонімного оцінювання робіт здобувачів, залучення зовнішніх екзаменаторів тощо - ЕГ рекомендує НАУ розширити комплекс заходів забезпечення об'єктивності викладача при проведенні оцінювання знань здобувачів. Слабкою стороною є відсутність в НАУ усталеного підходу з перевірки всіх науково-дослідних робіт здобувачів, які вони виконують при вивченні дисциплін, на наявність текстових запозичень, тощо – ЕГ рекомендує НАУ як інструмент протидії порушенням академічної доброчесності застосовувати процедури забезпечення дотримання принципу академічної доброчесності до усіх науково-дослідних завдань здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ зробила висновок про наявність слабких сторін за критерієм 5, які можуть бути усунуті в процесі перегляду програм/робочих програм дисциплін, удосконалення нормативного регулювання правил та процедур контрольних заходів оцінювання здобувачів ОНП. Критичні недоліки за цим критерієм відсутні. ОНП відповідає критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Добір НПП для реалізації ОНП здійснюється відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/4/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%202020%20%D0%BD%D0%Bo%20%D0%92%D0%A0.pdf>). НАУ реалізується принцип кадрової автономії. На підставі аналізу академічної і професійної кваліфікації НПП (ЄДЕБО, профілі НПП в Google-scholar, Scopus, Publons, підвищення кваліфікації, неформальна освіта, досвід практичної діяльності), залучених до реалізації ОНП, ЕГ встановлена їх відповідність ОК, які вони забезпечують. Під час інтерв'ювання фокус-групами адміністрації НАУ, НПП, адміністративного персоналу акцентовано увагу на факті моніторингу НАУ відповідності НПП Ліцензійним умовам. ЕГ рекомендує при залученні НПП до реалізації ОНП моніторити їх академічну та професійну кваліфікацію з метою забезпечення НПП досягнення визначених ОНП цілей та ПРН. З НПП, залучених до реалізації ОНП : жінок - 81,25% , чоловіків - 18,75%; кандидатів наук - 37,5%, докторів наук - 62,5% ; доцентів - 31,25% , професорів - 56,25%. Академічна та професійна кваліфікація НПП, задіяних до реалізації ОНП, забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та ПРН.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору НПП унормовано Статутом НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/1/Статут%202021.pdf>), Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/4/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%202020%20%D0%BD%D0%Bo%20%D0%92%D0%A0.pdf>), які оприлюднено на сайті ЗВО. Під час інтерв'ювання фокус-групами адміністрації, адміністративного персоналу, НПП, зазначено, що прозорість конкурсного відбору забезпечується шляхом оголошення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад, проведенням відкритого заняття НПП-претендентом, обговоренням на засіданні кафедри сильних і слабких сторін такого заняття, рейтингуванням. НАУ аналізується відповідність НПП Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, наукові публікації, навчально-методичні праці, участь в науково-практичних заходах, підвищення кваліфікації тощо. Під час інтерв'ювання адміністративний персонал, НПП зазначили, що при продовженні контрактів НПП враховується рейтингування НПП, результати опитування здобувачів. ЕГ рекомендує при проведенні процедур відбору НПП для реалізації ОНП враховувати необхідний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОНП та спроможність НПП забезпечити викладання відповідно до цілей ОНП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

В НАУ функціонує Рада роботодавців (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/rada-robotodavtsiv/>; <http://www.law.nau.edu.ua/uk/rada-robotodavtsiv>). Під час інтерв'ювання фокус-групи роботодавців (управління з питань помилування, заступник керівника Департаменту з питань громадянства, помилування, державних нагород Офісу Президента України, керівник апарату Солом'янської районної державної адміністрації (заступник голови Ради); заступник директора Центру судової експертизи та експертних досліджень ДП «Інформаційні судові системи» Державної судової адміністрації (секретар Ради); представник Уповноваженого з дотримання соціальних та економічних прав; Радник Першого заступника Голови Верховної Ради України) ними було підтверджено факт їх залучення НАУ до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП, наведено приклади такого залучення (рецензування ОНП, консультування щодо формулювання тем дисертаційних робіт здобувачів, рецензування дисертаційних робіт здобувачів, сприяння впровадженню результатів дисертаційних робіт здобувачів в практичну діяльність, участь в науково-практичних заходах тощо). ЕГ рекомендує продовжувати ЗВО практику залучення роботодавців з належним досвідом у галузі права до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП, розширювати коло таких роботодавців за рахунок роботодавців авіаційно-космічної галузі та напрями співпраці.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

НАУ до аудиторних занять за ОНП залучаються професіонали-практики, експерти та представники роботодавців (проведення навчальних занять на основі трудового договору з ОК «Сучасні державно-правові механізми реалізації прав, свобод і інтересів людини», «Європейське законодавство та практика ЄСПЛ у встановленні та розвитку української правової науки», «Актуальні проблеми процесуального права» та ін., вебінарів, круглих столів, конференцій, гостьових лекцій, експертних дискусій, науково-методичних семінарів (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/morenews/4049-legal-management-to-help-modern-consulting>; <http://www.law.nau.edu.ua/uk/2014-04-16-08-53-44>; <http://www.law.nau.edu.ua/uk/news>), що знайшло своє підтвердження під час інтерв'ювання фокус-груп здобувачів, НПП, роботодавців. План проведення таких заходів у 2021-2022 н.р. розміщено на сайті НАУ (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/nauka/3678-plan-naukovyh-zahodiv-21-22>). Під час інтерв'ювання професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців акцентували увагу ЕГ на тому, що вони вбачають за доцільне в подальшому продовжувати співпрацю за ОНП в цьому напрямку та поглиблювати її. З огляду на те, що ОНП, як зазначалося в Критерії 1, потребує перегляду з метою її кореляції з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ – авіаційно-космічна галузь – ЕГ рекомендує НАУ залучати до аудиторних занять професіоналів-практиків з повітряного права, космічного права, експертів та представників роботодавців авіаційно-космічної галузі. Іноземні науковці до подвійного наукового керівництва не залучались, хоча на програмі навчається здобувач-іноземець з Іраку, тема дослідження якого передбачає порівняльно-правовий аналіз законодавства України та Іраку. ЕГ рекомендує НАУ залучати іноземних науковців до реалізації ОНП та подвійного наукового керівництва.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Питання професійного розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями унормовано Положенням про підвищення кваліфікації (стажування) НПП НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/5/2_Положення%20про%20підв%20кваліф_акт.pdf). Під час інтерв'ювання фокус-груп адміністрації, НПП, адміністративного персоналу ЕГ встановлено, що НАУ налагодив власну систему професійного розвитку викладачів, залучених до реалізації ОНП (науково-методичні семінари; круглі столи, майстер-класи з актуальних питань розвитку освітнього середовища НАУ тощо (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/nauka/3678-plan-naukovyh-zahodiv-21-22>), а також у співпраці з іншими організаціями (стажування, в тому числі міжнародні (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/morenews/3740-aguniversitycroatiajurajdobrihauuniversityofpulasroatia>), вебінари, семінари-тренінги тощо). Під час інтерв'ювання НПП зазначили, що налагоджена НАУ система професійного розвитку задовольняє їх потреби. На сайті НАУ розміщено інформацію щодо участі НПП, які забезпечують викладання на ОНП, у заходах з підвищення кваліфікації із відзначенням назви стажування, дат його проходження (2016-2021 рр.), місця проходження (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>). НАУ заохочує підвищення кваліфікації НПП шляхом рейтингування. Моніторинг рівня професіоналізму НПП здійснюється шляхом: анкетування здобувачів; проведення НПП відкритих занять. НАУ продемонстровано сприяння професійному розвитку НПП, але з огляду на те, що в фокус ОНП не корелює з місією, візією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ щодо авіаційно-космічної галузі, то такий розвиток носить широкий характер. ЕГ рекомендує НАУ сприяти професійному розвитку НПП, залучених до реалізації ОНП, в авіаційно-космічній галузі. Також ЕГ рекомендує забезпечити підвищення викладацької майстерності всіх НПП, що забезпечують реалізацію ОНП, шляхом участі у програмах, тренінгах тощо, присвячених новітнім методам викладання.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Відповідно до п. 3.1 Колективного договору між ректором і профспілковим комітетом первинної профспілкової організації (<http://profkom.nau.edu.ua/collective-agreement/>) додаткова заробітна плата включає такий вид виплат, як преміювання, порядок якого затверджений окремим положенням- Положенням про преміювання працівників НАУ

(<https://nau.edu.ua/download/buhgalteriya/2021/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%8E%D0%B2%D0%Vo%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>). Згідно з п. 3.20. Колективного договору за впровадження в освітній процес власних наукових досліджень, результати яких були опубліковані у вигляді фахових публікацій (статей), що індексуються науково-метричними базами даних Web of Science або Scopus автор, що є працівником університету за основним місцем роботи, може бути премійований у розмірі 5 000 (п'ять тисяч) гривень за кожну публікацію (статтю). На сайті НАУ розміщено зразок службової записки на преміювання НПП за таке впровадження (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/dokumentatsiya-sistemi-menedzhmentu-yakosti-universitetu/>). Під час інтерв'ювання фокус-групами НПП, адміністрації ЗВО було наведено приклади використання НАУ для стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП таких інструментів: рейтингування, анкетування здобувачів, матеріальне заохочення (за поєднання наукових досліджень та викладання; <https://cutt.ly/xRB8hYY>), моральне заохочення (www.law.nau.edu.ua/uk/morenews/3739-the-best-teachers-of-the-faculty-of-law-were-awarded-with-the-thanks-of-the-chairman-of-the-kyiv-regional-council), проведення відкритих занять з метою розвитку викладацької майстерності. Фокус-група НПП під час інтерв'ювання зазначила, що НПП, які залучені до реалізації ОНП і є штатними працівниками НАУ, отримують матеріальне заохочення у вигляді преміювання за поєднання досліджень і викладання, впровадження в освітній процес власних наукових досліджень,

результати яких були опубліковані у вигляді фахових публікацій (статей), що індексуються науково-метричними базами даних Web of Science або Scopus, а також зазначили, що це стимулює їх до розвитку своєї викладацької майстерності. НАУ підтверджено стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП, які залучені до реалізації ОНП і є штатними працівниками.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Позитивною практикою є стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП, які залучені до реалізації ОНП і є штатними працівниками, шляхом преміювання за поєднання досліджень і викладання, впровадження в освітній процес власних наукових досліджень, результати яких були опубліковані у вигляді фахових публікацій (статей), що індексуються науково-метричними базами даних Web of Science або Scopus. Ця практика носить усталений характер.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкою стороною є те, що в НАУ відсутня усталена практика залучення роботодавців авіаційно-космічної галузі до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП, професіоналів-практиків з повітряного права, космічного права, експертів та представників роботодавців авіаційно-космічної галузі – до проведення аудиторних занять. ЕГ рекомендує НАУ розвинути практику залучення роботодавців авіаційно-космічної галузі до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП, систематично залучати до аудиторних занять професіоналів-практиків з повітряного права, космічного права, експертів та представників роботодавців авіаційно-космічної галузі.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ зробила висновок про відсутність суттєвих недоліків за Критерієм 6, а також про наявність позитивної практики і слабких сторін. Адміністрація НАУ зацікавлена в розвитку практики залучення роботодавців авіаційно-космічної галузі до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП, систематичному залученні до аудиторних занять професіоналів-практиків з повітряного права, космічного права, експертів та представників роботодавців авіаційно-космічної галузі. Зазначені аргументи в цілому свідчать про відсутність критичних недоліків за цим критерієм. ОНП відповідає критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи, ЕГ пересвідчилась в наявності достатньої матеріально-технічної бази та навчально-методичного забезпечення для провадження якісного освітнього процесу. Під час огляду матеріально-технічних ресурсів для реалізації даної ОНП (в режимі реального часу) – ЕГ було представлено навчальні корпуси (з наявними пандусами для входу), бібліотечний комплекс, аудиторії для навчання здобувачів (в достатній кількості лекційні та комп'ютеризовані мультимедійні аудиторії), спеціально обладнану залу судових засідань, методичний кабінет та кафедри. При огляді матеріально-технічної бази, ЕГ встановлено, що на території навчальних корпусів є безкоштовні парко місця, розміщені біля входу, також наявні місця для відпочинку здобувачів на території. При вході діє вахтова система, встановленні камери відеоспостереження. У ЗВО надається можливість проживання здобувачів у гуртожитках ЗВО, однак здобувачі даної ОНП не проживають в гуртожитках, оскільки немає такої потреби. Функціонує загальна наукова бібліотека університету, окрема бібліотека юридичного факультету, електронна бібліотека, яка може використовуватись здобувачами в межах ЗВО, читальна зала з доступом до мережі Інтернет. Безкоштовний WIFI є на території ЗВО. Крім того наявний спортивний комплекс, медичний центр (з можливістю надання безкоштовної первинної терапевтичної допомоги для усіх здобувачів), профілакторій, їдальня та буфет у корпусі юридичного факультету. На базі ЗВО є власне видавництво «НАУ-друк». ЕГ встановлено, що в умовах дистанційного навчання здобувачам повністю забезпечено доступ як до навчально-методичного забезпечення освітньої програми, так і до бібліотечних ресурсів. Навчання за даною ОНП в умовах дистанційного навчання проводиться через Google for Education (Gmail, Google Meet, Google Classroom тощо).

Бібліотека надає інформаційно-консультативну роботу як через електронну пошту (допомога з пошуку необхідної літератури, перевірка бібліографічних списків), так і через очну роботу бібліотеки, оскільки вона не закривається в період дистанційного навчання. ЕГ встановлено, що здобувачі навіть в умовах дистанційного навчання, продовжують використовувати офлайн послуги бібліотеки. Також ЕГ встановлено, що ЗВО реалізовує доступ до наукометричних баз даних Scopus та WOS, а також до інших наукометричних баз даних, де здобувачі ОНП можуть отримати доступ до найновіших наукових здобутків. ЗВО також фінансово заохочує НПП і здобувачів даної ОНП, які мають проіндексовані публікації. При спілкуванні з адміністрацією та гарантом, ЕГ встановлено, що фінансових ресурсів наявно в достатній мірі для реалізації даної ОНП. Інформація про фінансування та фінансові ресурси, що визначено Статутом та Колективним договором опублікована на офіційному сайті ЗВО (<https://shortest.link/2DEg>). Експертною групою підтверджено, що у закладі є достатні фінансові та матеріально-технічні ресурси для реалізації даної ОНП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи, ЕГ підтверджено, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ здобувачів вищої освіти та викладачів до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах даної освітньої програми. ЕГ встановлено, що дистанційне навчання в ЗВО відбувається за допомогою надання безоплатного доступу викладачам і здобувачам вищої освіти до навчальної платформи Google Classroom. В університеті наявні 2 бібліотеки (загально університетська та бібліотека факультету), а також електронна бібліотека. ЗВО надає можливість безоплатної перевірки робіт на наявність плагіату за допомогою сервісу «Unicheck». Також для здобувачів функціонує Інститут новітніх технологій та лідерства НАУ, Школа лідерства та громадянської свідомості. Також зі слів здобувачів, ЗВО враховує їхні потреби і всіляко сприяє наданню як інформаційних так і наукових ресурсів для їхнього навчання та написання дисертаційних робіт.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час огляду матеріальної бази Експертною групою встановлено, що коридори, сходи, шляхи евакуації перебувають у належному стані. На базі ЗВО функціонує медичний центр, який надає безкоштовну первинну допомогу здобувачам, викладачам та усім працівникам ЗВО. На кожному поверсі є план евакуації та вогнегасники, в корпусі юридичного факультету діє вахтова система входу. Також у ЗВО функціонує сектор психолого-педагогічної роботи та психолог. При спілкуванні у фокус групі з здобувачами, ЕГ встановлено, що здобувачі знають, де знайти кабінет психолога, отримати психологічну допомогу і можуть звернутися у будь-який час й отримати необхідну консультацію. На офіційному сайті ЗВО та на інформаційних стендах у корпусі також наявні інформаційні пам'ятки для здобувачів, які потребують допомоги. Також ЕГ підтверджено, що періодично проводяться заняття, консультації, тренінги, а також опитування здобувачів та НПП. Також під час роботи зі здобувачами, ЕГ встановлено, що здобувачі проходять опитування, щодо задоволення їхніх потреб та інтересів та ЗВО цікавиться потребами здобувачів щодо покращенні освітнього середовища. А також в загальному, здобувачі та випускники висловили позитивний відгук щодо задоволення їхніх потреб в ЗВО. ЕГ встановлено, що ЗВО дбає про забезпечення безпечного освітнього середовища в умовах карантинних обмежень: навчання відбувається в дистанційному режимі з наданням усіх необхідних ресурсів як для викладачів, так і для здобувачів. Крім того, в корпусах ЗВО проводяться санітарно-гігієнічні заходи з метою уникнення поширення Covid 19. Здобувачі відмітили, що в умовах дистанційного навчання – ЗВО забезпечує їх всіма необхідними ресурсами для навчання та наукової діяльності. Отже, ЕГ встановлено, що освітнє середовище загалом дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти. В ЗВО є необхідна інфраструктура як для навчання так і для відпочинку здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час роботи ЕГ встановлено, що ЗВО в необхідній мірі забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, які навчаються за даною освітньою програмою. Під час спілкування як з випускниками так і зі здобувачами ОНП, ЕГ встановлено що, здобувачі задоволені освітньою, інформаційною, консультативною, соціальною та організаційною підтримкою, яку надає ЗВО. Освітня підтримка здобувачів вищої освіти забезпечується через організацію як офлайн так і онлайн доступу до навчально-методичного забезпечення необхідного дня навчання, ресурсів бібліотеки та доступу до електронної бібліотеки, доступу до наукометричних баз даних Scopus та WOS, через можливість індивідуального консультування з викладачами та науковими керівниками, роз'яснення з приводу наукової роботи. При спілкуванні зі здобувачами та випускниками ОНП, ЕГ встановлено, що ЗВО всебічно сприяє наданні освітньої підтримки. Інформаційну підтримку здобувачі отримують як через розміщену друковану інформацію на дошках оголошень, через отримання необхідної інформації на кафедрах, через індивідуальне консультування викладачі та постійне спілкування з науковими керівниками. ЕГ, встановлено, що здобувачі отримують також всебічну підтримку як при необхідності

публікацій, так і при будь яких питаннях пов'язаних з дисертаційним дослідженням здобувача. Також інформаційна підтримка здійснюється також через сторінки у соціальних мережах: Facebook (<https://www.facebook.com/officialnau>) та YouTube (<https://www.youtube.com/channel/UCCPamxBGzV8dkjoyqVEN61g>) та через сторінку офіційного веб-сайту Університету (<https://nau.edu.ua/>) Консультаційна підтримка здобувачів освіти здійснюється різними підрозділами університету, в тому числі, деканатом, кафедрами, сектором психолого-педагогічної роботи, відділом аспірантури та міжнародних зв'язків, Інститутом інноваційних технологій та лідерства НАУ, науковими керівниками. Соціальна підтримка здобувачів освіти надається через можливість отримання грантів, премій та заохочень зі сторони ЗВО за публікації.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ підтверджено, що ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою. Під час огляду матеріально-технічної бази, ЕГ засвідчилися, що територія університету оснащена необхідними умовами для осіб із особливими потребами: при вході в юридичний корпус - оснащені пандуси, також зі слів гаранта, на даний момент відбувається ремонт в чоловічому туалеті, і найближчим часом планується встановити спеціальні туалетні кабінки. Також особи з особливими потребами мають можливість навчатись за індивідуальним графіком. ЕГ рекомендує обладнати багатоповерхові корпуси спеціальними ліфтами для осіб з особливими потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ході проведення дистанційної експертизи, ЕГ встановлено, що у ЗВО діє Антикорупційна програма та функціонує діє відділ з питань запобігання та виявлення корупції, а також існує процедура врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту), що врегульовано у відповідному Положенні. Також у ЗВО діє Рада з гуманітарних питань та існує процедура розгляду правопорушень комісією (Положенням про комісію з правопорушень НАУ). В ЗВО діє служба довіри, а в корпусі встановлена скринька довіри, для усіх бажаних, також є можливість дистанційного звернення через телефон та електронну пошту. Під час зустрічей у фокус групах, ЕГ встановлено, що як здобувачі так і викладачі ОНП проінформовані про можливість подати свою скаргу чи побажання. ЗВО, а саме відділ запобігання та виявлення корупції НАУ систематично проводить опитування на анкетування учасників освітнього процесу на предмет контролю за дотриманням антикорупційної програми. При роботі експертної групи скарг від здобувачів, випускників, викладачів, які пов'язані з врегулюванням будь-якого виду дискримінації чи корупції, не було отримано.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Заклад має розвинуту інфраструктуру та матеріально-технічні ресурси, що сприяє розвитку якісного освітнього середовища для здобувачів та усіх учасників освітнього процесу за передбаченою ОНП. Освітнє середовище є абсолютно безпечним для життя та здоров'я усіх учасників освітнього процесу за передбаченою ОНП. Як здобувачам так і викладачам надано безкоштовний доступ до всіх ресурсів освітньо-наукових ресурсів. В умовах дистанційного навчання добре налагоджена робота між адміністрацією, здобувачами, науковими керівниками та іншими підрозділами. Робота структурних підрозділів ЗВО сприяє розвитку особистісних та професійних навичок здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Експертна група рекомендує встановити на сайті ЗВО функцію адаптивного доступу для людей з порушеннями зору. Експертна група рекомендує розширити умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами для навчання за освітньою програмою, а саме – збільшити кількість спеціально обладнаних територій аудиторій, спеціальних ліфтів, обладнати туалетні кабінети для осіб з особливими потребами.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ зробила висновок про відсутність суттєвих недоліків за Критерієм 7, а також про наявність позитивних практик і слабких сторін, які не є суттєвими. Заклад вищої освіти має достатні матеріально-технічні ресурси, які реально використовуються здобувачами та викладачами під час навчання та викладання даної ОНП. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів і дозволяє задовольняти їх інтереси та потреби.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми: Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті, Положення про освітні програми Національного авіаційного університету (у документі передбачені процедури розроблення, затвердження та періодичного перегляду ОНП в НАУ), Методичні рекомендації до розроблення та оформлення освітньо-професійних програм. Процедура моніторингу ОНП проводиться відповідно до Положення про внутрішній моніторинг вищої освіти та освітньої діяльності в НАУ. Остання ОНП була затверджена у березні 2021 року Вченою радою НАУ https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/%Do%86%Do%BD%D1%84%Do%BE%D1%80%Do%BC%Do%Bo%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%89%Do%BE%Do%B4%Do%BE%20%Do%BE%D1%81%Do%B2%D1%96%D1%82%Do%BD%D1%96%D1%85%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%Do%B3%D1%80%Do%Bo%Do%BC%202021/%Do%9E%Do%9D%Do%9F_o81_%Do%BE%D1%81%D1%82.pdf Під час спілкування зі здобувачами, ЕГ підтвердила, що моніторинг ОНП проводиться шляхом опитувань здобувачів, також при спілкуванні з випускниками, ЕГ з'ясовано, що будучи здобувачами вони брали участь в засіданнях кафедр стосовно обговорень можливих змін чи оновлень в ОНП. Під час спілкування з роботодавцями, присутні підтвердили що беруть участь в розробці положень та обговорень ОНП, розповіли про внесення змін і спільну діяльність із ЗВО щодо покращення навчального процесу. Також ЕГ надано рецензії та відгуки від роботодавців стосовно ОНП. Однак, ЕГ рекомендує у рецензіях від роботодавців зазначати дату рецензії та інформацію про ОНП (рік). Під час спілкування з гарантом та адміністрацією встановлено, що перегляд ОНП відбувається щорічно з метою її удосконалення, також систематично переглядаються навчальні плани та програми навчальних дисциплін, практик щодо актуальності їх змістовного наповнення.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час роботи у фокус групах, ЕГ встановлено, що здобувачі беруть активну участь у перегляді освітньої програми шляхом анкетування, а також через відділ аспірантури, наукових керівників, викладачів, при відвідуваннях засідань кафедри. Залучення здобувачів до перегляду ОП відображено в наступних документах: Політика в сфері якості НАУ, Положення про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності НАУ (зі змінами), Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті, Положення про Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених. За результатами зустрічей зі здобувачами освіти встановлено, що аспіранти активно залучені до процесу перегляду ОНП та моніторингу якості освітнього процесу, зокрема НПП та адміністрацією проводяться опитування під час засідань кафедр, опитування, тощо, через Раду молодих вчених, наукових керівників, та інших викладачів. До складу ВР ЮФ входять представники здобувачів вищої освіти, які беруть участь у засіданнях Вченої ради, висловлюють позиції під час обговорення питань, пов'язаних із внутрішнім забезпеченням якості ОП, розгляду та вирішення питань про затвердження тем дисертацій, атестацію аспірантів, результатів узагальнення опитування аспірантів. В ЗВО діє відділ з забезпечення якості освіти, який є автономним органом та основним завданням якого є збільшення якісних показників освіти в ЗВО. ЕГ встановлено, що ЗВО активно працює в напрямку перевірки, виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти, проводить контроль за результатами якості знань здобувачів, а також проводить опитування та приймає побажання щодо якості освітніх програм в університеті від здобувачів та викладачів. Зі слів здобувачів, як відділом аспірантури, так і іншими структурними підрозділами у ЗВО проводяться регулярні опитування здобувачів, а також здійснюється моніторинг думки здобувачів щодо якості навчання. Зі слів здобувачів, їх пропозиції беруться до уваги при перегляді ОНП, та при підготовці до практичних занять та лекцій. Як здобувачі, так і випускники підтвердили, що перед затвердженням ОНП інформація оприлюднюється на сайті для ознайомлення, а потім після врахування всіх пропозицій затверджується.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час роботи у фокус групах, ЕГ підтверджено, роботодавці беруть активну участь в перегляді ОНП, та засвідчили відкритість ЗВО до врахування їх думок та пропозицій щодо вдосконалення ОНП. Також, зі слів роботодавців – ЗВО систематично консультується як з приводу можливих покращень даної ОНП, так і з приводу відгуків від роботодавців як про здобувачів так і про ОНП в цілому. Також ЗВО систематично запрошує роботодавців на засідання кафедри. Список усіх роботодавців доступний на сайті: <http://www.law.nau.edu.ua/uk/rada-robotodavtsiv> Крім того, ЕГ було надано рецензії від роботодавців стосовно освітнього процесу та змісту ОНП та організації навчального процесу на третьому освітньо-науковому рівні. Однак, ЕГ рекомендує зазначати дату рецензій від роботодавців та зазначати з приводу якої саме ОНП надається рецензія. ЕГ рекомендує також більше систематизувати письмовий механізм залучення роботодавців до аналізу ОНП, розвитку та моніторингу наукових процесів для здобувачів в ЗВО, а також залучати роботодавців і як юристів-практиків до освітнього процесу.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час роботи у фокус групах, ЕГ встановлено, що інформація щодо кар'єрного шляху систематично відслідковується шляхом збирання інформації науковими керівниками на кафедрах, а також відділом аспірантури. Інформація про випускників ЗВО розміщується на сайті університету: <http://www.law.nau.edu.ua/uk/vipuskniki> Також, ЕГ підтверджено, що ЗВО проводить моніторинг кадрових вакансій та можливості працевлаштування випускників. Під час роботи у фокус групах підтверджено, що частина аспірантів вже є працевлаштованими на кафедрах юридичного факультету (з аспіранти на 3 кафедрах, Майстро Д.М., Расторгуєв О.В., Проскура Г.М.), а інші працевлаштовані за попереднім місцем роботи. Також, ЕГ встановлено, що ЗВО систематично проводить опитування та анкетування випускників стосовно задоволеності ОНП, а також можливих пропозицій та змін до ОНП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедури функціонування системи забезпечення якості вищої освіти ЗВО прописані у положеннях про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Pologennja_pro_zabezpechennja_jakosti_1.pdf, https://nau.edu.ua/site/variables/news/2017/12/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB_end%2016_11_2017.pdf та <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/Polituka%20v%20sferi.pdf>). ЕГ встановлено, що в академічній спільноті ЗВО сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою. ЕГ встановлено, що до структури системи внутрішнього забезпечення якості НАУ входять Відділ моніторингу якості вищої освіти, Рада з якості, Відділ аналітики та управління інформацією, Відділ ліцензування та акредитації, Навчальний відділ, Вчена рада, декан, комісії факультету (інституту) з якості освіти, кафедри, студентське самоврядування, викладачі, здобувачі, а також роботодавці та зовнішні стейкхолдери. Безпосередньо організацією, розробкою документів, управлінням, контролем реалізації, моніторингом та іншими оперативними діями у сфері якості освітньої діяльності займається начальник відділу моніторингу якості вищої освіти, Вчена рада, Рада з якості, Відділ моніторингу якості вищої освіти. Рада з якості освіти здійснює розробку та перегляд усіх процедур для затвердження, моніторингу та перегляду освітніх програм відповідно до внутрішніх та зовнішніх вимог, здійснює контроль та координацію заходів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, а також забезпечення академічної доброчесності (визначення відповідальності за її порушення, розгляд апеляцій авторів щодо рішення про наявність неправомірних збігів та запозичень). Відділу моніторингу якості вищої освіти здійснює контроль за дотриманням запобігання нетерпимості будь-якого роду, дискримінації здобувачів чи викладачів, визначенням потенційних ризиків робочих процесів у сфері забезпечення якості освіти, забезпечує організацію студентоцентричного навчання (розробка системи формування компетентнісного навчання, моніторингу механізмів реалізації індивідуальних траєкторій навчання, проведення анкетування серед здобувачів, тощо). При спілкуванні ЕГ з здобувачами та викладачами, встановлено, що усі учасники ОНП сприймають політику та процедури забезпечення якості як корисні та долучаються до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості. В ЗВО постійно відбувається як підвищення професійної кваліфікації викладачів на професійних тренінгах та семінарах, ведення пояснювальної роботи з приводу забезпечення та дотримання якості освіти, а також проводяться заходи для підвищення обізнаності здобувачів. ЕГ встановлено, що ЗВО здатен самостійно виявляти проблеми у реалізації ОНП та вчасно і ефективно реагувати та виправляти виявлені недоліки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОНП акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В ході проведення роботи у фокус-групах, при спілкуванні з адміністрацією ЗВО, науково-педагогічним персоналом, та структурними підрозділами ЗВО, ЕГ здійснюються заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. ЕГ під час спілкування як з викладачами, так і зі здобувачами встановлено, що заклад приділяє значну увагу запобіганню та виявленню академічного плагіату в наукових і навчально-методичних працях викладачів і здобувачів вищої освіти. Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у ЗВО відбувається згідно оприлюднених на сайті документів за встановленими процедурами (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/quality-procedures.html>). В академічній спільноті ЗВО відчувається сформована культура якості; внутрішні процедури і політики забезпечення якості освіти у ЗВО сприймаються як корисні та такі, що потребують запровадження. За результатами зустрічей експертної групи з здобувачами, випускниками, стейкхолдерами, науково-педагогічними працівниками, співробітниками інших підрозділів ЗВО встановлено існування культури якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за ОНП, що акредитується. Під час зустрічі з роботодавцями, ЕГ також встановлено, роботодавці залучені до процедур забезпечення якості ОП як партнери.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО прийнято усі необхідні внутрішні нормативні документи, що регулюють процес внутрішнього забезпечення якості освіти, також у ЗВО створені відповідні структурні підрозділи, які уповноважені на здійснення моніторингу та аналітики забезпечення якості. Підтверджено, що до процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП залучаються як здобувачі та випускники та і роботодавці. ЕГ переконалась у дієвості системи забезпечення якості вищої освіти, яка забезпечується відповідними структурними підрозділами, які надають як консультативну допомогу щодо якості освіти у ЗВО, так і здійснюють моніторингову діяльність. У закладі проводяться опитування здобувачів на регулярній основі, яке дозволяє отримати зворотний зв'язок за деякими аспектами реалізації ОНП. Окрім того, ЕГ встановлено, що до забезпечення якості ОНП, її перегляду та оновлення долучені роботодавці, в якості партнерів, з якими ЗВО має довготривалу співпрацю, в тому числі за напрямом побудови внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЕГ рекомендує також запрошувати випускників-практиків до проведення практичних занять та участі у профорієнтаційних заходах.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ зробила висновок про відсутність суттєвих недоліків за Критерієм 8, а також про наявність позитивних практик і слабких сторін, які не є суттєвими. Експертною групою було встановлено, що наявні недоліки можуть бути виправлені в процесі вдосконалення ОНП та залучення всіх зацікавлених сторін.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У своїй діяльності Національний авіаційний університет у сфері регулювання прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу керується Законом України «Про освіту» (розділ VI); Законом України «Про вищу освіту» (розділ X); Статут НАУ розділ 7 (<https://bit.ly/2XfvbLM>); Правила внутрішнього трудового розпорядку НАУ,

затверджені на конференції трудового колективу університету (<https://cutt.ly/TRm6vo6>); «Положенням про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті» (<https://bit.ly/2IUTWsJ>). Інформація (документи) є доступною та розміщена на сайті НАУ. У ЗВО визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/dokumentatsiya-sistemi-menedzhmentu-yakosti-universitetu/>), зокрема: 1) Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті 2) Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті 3) Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти в Національному авіаційному університеті 4) Положення про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті 5) Методичні Рекомендації з розробки навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти в Національному авіаційному університеті 6) Положення про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти 7) Положення про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Національному авіаційному університеті 8) Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічного працівника та навчально-наукового структурного підрозділу Національного авіаційного університету 9) Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти 10) Концепція організації інклюзивного навчання в Національному авіаційному університеті 11) Положення про освітні програми Національного авіаційного університету 12) Положення про Раду з якості Національного авіаційного університету. Усі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу доступні на сайті університету у розділах «Навчальний процес», «Наука», «Забезпечення якості»: <https://nau.edu.ua/ua/>

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Експертною групою, під час роботи у фокус групах, підтверджено, що здобувачі та викладачі беруть участь в обговореннях проектів, пропозицій та зауважень, які стосуються ОНП на засіданнях кафедри, під час анонімного онлайн-опитування, при спілкуванні науковий керівник-здобувач. Також, ЕГ підтверджено, що ЗВО вчасно публікує на сайті НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-normativnih-dokumentiv.html>) усі проекти ОНП для отриманих зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Також під час розмови з здобувачами на випускниками підтверджено, що в ЗВО існує систематична практика опитування та анкетування здобувачів.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Експертною групою встановлено, що інформація, яка зазначена на офіційному веб-сайті ЗВО є точною, коректною та зрозумілою (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/educationalprocess/osvitnyo-naukova-programa> та <https://nau.edu.ua/ua/menu/science/aspirantura-doktorantura/aspirantura/osvitno-naukovi-programi-phd.html>). ЕГ підтверджено, що даної інформації достатньо для інформування всіх стейкхолдерів даної ОНП. Зазначена інформація задовільняє вимогу проінформованості щодо програми та основних освітніх компонентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Позитивною практикою є те, що вся інформація про ОНП, яка є розміщена на веб сайті НАУ, є у вільному доступі для всіх зацікавлених стейкхолдерів, що підтверджує прозорість та публічність ЗВО; на сайті представлений достатній обсяг документів, що регламентують діяльність закладу; є електронна версія скриньки довіри (<https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/skrinka-doviri.html>) Також позитивною практикою є наявність на сайті юридичного факультету НАУ розділу з інформацією про випускників та реєстру видатних випускників на сторінці ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ рекомендує встановити на сайті ЗВО функцію адаптивного доступу для людей з порушеннями зору.

Рівень відповідності Критерію 9.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Експертна група вважає, правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу на даній ОНП, є нормативно закріпленими на рівні ЗВО, оприлюдненими на сайті, чіткими та зрозумілими, про що свідчить рівень обізнаності здобувачів та НПП. Експертна група вважає, що навчання та викладання з ОНП відповідають рівню В за критерієм 9, а зауваження експертної групи по даній ОНП не є суттєвими та можуть бути виправлені найближчим часом.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Аналіз змісту підготовки за ОНП, переліку обов'язкових і вибіркових ОК свідчить, що зміст ОНП в цілому відповідає науковим інтересам здобувачів. Так, цикл дисциплін із оволодіння глибокими знаннями зі спеціальності передбачає підготовку із загальних юридичних питань, які є повністю дотичними до переважної більшості тем наукових робіт. Це - «Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарного наукового дискурсу спеціальності Право» (ОК 1.3.1), «Європейське законодавство та практика ЄСПЛ у становленні та розвитку української правової науки» (ОК 1.3.2), «Сучасні державно-правові механізми реалізації прав, свобод і інтересів людини» (ОК 1.3.3). Як приклад, це теми «Охорона шлюбу і сім'ї за кримінальним законодавством України та країн Європейського Союзу (порівняльно-правове дослідження)», «Європейські стандарти захисту тварин від жорстокого поводження у кримінальному праві України». ОК «Правові спори в сучасній науці і практиці» (ОК 1.3.4) також є важливим підґрунтям для розробки більшої частини наукових тем, зокрема тем «Поширення недостовірної інформації як підстава цивільно-правової відповідальності», «Адміністративно-правовий захист персональних даних у соціальних мережах», «Адміністративно-правова охорона та захист авторського права на торговельні марки в Україні» та ін. Вивчення ОК1.4.1 «Англійська мова наукового спрямування» дозволяє всім здобувачам ефективно застосовувати першоджерела Європейського та іншого міжнародного законодавства й правових актів міжнародних інституцій у своїй науково-дослідній діяльності. ОНП передбачає обов'язкову складову – фахову науково-педагогічну практику, під час якої здобувачі, серед іншого, готують наукові праці за напрямом свого дослідження. Вибіркові ОК забезпечують отримання необхідних спеціальних знань із обраного напряму наукового дослідження. Серед вибіркових ОК представлені дисципліни з різних галузей і інститутів права (кримінальне право, публічні фінанси, адміністративне право і процес, приватно-правове регулювання, процесуальне право), що дозволяє враховувати різноманітні наукові інтереси здобувачів. Водночас, з огляду на те, що ЕГ рекомендує здійснити кореляцію ОНП з місією, стратегією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ, то доцільним вбачається посилити кореляцію наукових досліджень здобувачів з місією і Стратегією НАУ, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ. Інтерв'ювання здобувачів підтверджує факт їх задоволеності ОНП у розрізі забезпечення і обов'язковими і вибірковими ОК їх наукових інтересів. ЕГ встановлено випадки фрагментарної відповідності (релевантності) наукових тем здобувачів науковим інтересам наукових керівників

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

На сайті юридичного факультету розміщена таблиця відповідності тематики дисертаційних робіт аспірантів напрямом наукових досліджень їх наукових керівників (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>). Аналіз таблиці свідчить, що більшість тем наукових робіт аспірантів відповідає напрямом досліджень їх наукових керівників. Ступінь відповідності є різним, проте по кожному керівнику витримано співпадіння з темою аспіранта в межах наукових напрямів за спеціальністю Право. Так, наприклад, всі наукові публікації професора Сопілко І.М. науковому напрямку – адміністративне право, що відповідає тематиці дисертацій аспірантів Проте, у разі порівняння безпосередньо за ключовими словами встановлено, що не всі наукові публікації повністю дотичні темам аспірантів (аспірантки Лавронової І.О.). Це має відношення і щодо наукових публікацій наук. кер. Лихової С.Я. і тем аспірантів Осадчого І.В., Расторгуєва О.В.; наук.кер. Бородіна І.Л і теми аспіранта Корчак Я.О.; наук.кер. Кунєва Ю.Д. і теми аспірантки Сілантьєвої І.В. Аналіз відомостей в таблиці відповідності свідчить, що для обґрунтування відповідності мають місце факти наведення публікацій, які було опубліковано за п'ять і більше років. Не повною мірою підтверджена дотичність у працях наукового керівника Шапенко Людмила Олександрівна до теми дисертації «Правовий статус Федерального Верховного суду Іраку»; обґрунтування дотичності наукового керівника Гусар Ольга Анатоліївни обмежується двома публікаціями 2016 і 2018 року, які не мають прямої дотичності темі дисертації «Адміністративно-примусові заходи запобігання корупції в системі правосуддя України». З урахуванням цього, ЕГ рекомендує НАУ посилити моніторинг дотичності наукової діяльності аспірантів напрямом досліджень наукових керівників, а також посилити публікаційну активність керівників відповідно до напрямів наукової діяльності аспірантів. Також ЕГ рекомендує впроваджувати практику подвійного наукового керівництва із залученням іноземних науковців, зокрема стосовно дисертаційної роботи здобувача, який досліджує питання правового статусу Верховного Суду Іраку. Аналіз профілів НПП, залучених до реалізації ОНП (23

особи), свідчить, що 20 з них мають публікації у виданнях, що індексуються в НБД Scopus, Web of Science. Наукові публікації наукових керівників та інших НПП мають широку тематику в галузях адміністративного, кримінального, трудового, цивільного права, що дає підстави прогнозувати можливість формування вчених рад для разових захистів. Разом з тим, ЕГ звертає увагу на доцільність звуження тематики наукових публікацій для забезпечення більш повної дотичності (за ключовими словами) до тем дисертацій аспірантів.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Здобувачі ОНП забезпечені безкоштовними послугами бібліотеки, доступом до наукометричних баз Scopus, Web of Science. При інтерв'юванні фокус-груп НПП, здобувачів підтверджено: 1) можливість здобувачів користуватися за потреби оргтехнікою кафедри; 2) фінансову підтримку НАУ при публікації статей в наукових журналах, що індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus, Web of Science. Підтверджено участь здобувачів, НПП у розробці кафедральних тем НДР. Фокус-групи здобувачів, НПП під час інтерв'ювання навели приклади інформаційної підтримки здобувачів з боку наукових керівників щодо освітнього процесу та його наукової складової. ЗВО створює достатні можливості для апробації результатів досліджень аспірантів: забезпечується можливість здобувачу публікувати результати досліджень у тематичному виданні «Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»; а сайті НАУ розміщено графік наукових семінарів для аспірантів (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3928-scientific-seminar>), а також скіншоти з екранів таких семінарів, список їх учасників. Під час інтерв'ювання здобувачі зазначили, що мають досвід публікації наукових статей у зарубіжних журналах, виступів на міжнародних конференціях, публікації тез доповідей. Також на сайті НАУ розміщено відомості про наукові заходи, організовані та проведені із залученням аспірантів і на яких вони мали можливість апробувати результати своїх наукових досліджень (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>). Ці заходи відповідають тематиці наукових досліджень здобувачів. За результатами їх проведення опубліковано тези доповідей (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>). На запит ЕГ було надано приклади звітів здобувачів, які підтверджують факт апробації їх наукових досліджень на вітчизняних та міжнародних наукових конференціях (які проводились на базі НАУ та при проведенні яких НАУ виступав співорганізатором), публікації у фахових наукових виданнях («Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право» <http://www.law.nau.edu.ua/uk/2014-04-16-08-58-27>; <http://www.law.nau.edu.ua/uk/2014-04-16-08-58-27/3477-naukovijurnal2021>), у колективній монографії (<http://publishing.nau.edu.ua/index.php/component/zoo/item/problemi-pravovogo-regulyuvannya-vidpovidalnosti-organiv-derzhavnoji-vladi-za-porushennya-prav-gromadyan?highlight>). Фокус-група роботодавців підтвердила їх залучення до забезпечення можливості апробації результатів наукових досліджень здобувачами, навела приклади впровадження результатів досліджень здобувачів в практичну діяльність. Інтерв'ювання здобувачів підтверджує факт їх задоволеності тим, як організаційно та матеріально НАУ забезпечує в ОНП можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до їх тематики.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Відділ міжнародних зв'язків (<http://interdep.nau.edu.ua/>), сектор академічної мобільності (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/pro-sektor-akademichnoyi-mobilnosti>), Центр трансферу технологій Інституту новітніх технологій та лідерства НАУ інституційно забезпечують можливості для залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю. НАУ забезпечує здобувачів можливістю долучитися до міжнародної академічної спільноти шляхом їх участі у спільних науково-практичних конференціях (<http://www.law.nau.edu.ua/uk/2014-04-16-08-53-44>; <http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>), міжнародних конференціях та наукових семінарах за кордоном (Міжнародний науковий семінар «Кримінально-правова охорона свободи за законодавством Республіки Польща і України», організований Люблінським університетом імені Марії Кюрі-Склодовської,), публікації тез доповідей (XII international scientific and practical conference, 13-14 April 2020, Edmonton, Canada; IX International Scientific and Practical Conference, 23-24 March 2020, Florence, Italy та ін.), результатів їх наукових досліджень в іноземних наукових журналах (International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE); Journal Of Law And Political Science (проіндексовано у Web of Science), Visegrad Journal on Human Rights та ін., монографіях (Public-Legal Mechanism of Ukraine's National Interests Ensuring. Collective mono-graph / Yu.I. Ryvovar, I.M. Sopilko, S.T. Honcharuk and others. Accent Graphics Communications & Publishing, Ottawa, 2020). Список таких публікацій розміщено на сайті НАУ <http://www.law.nau.edu.ua/uk/aspirantu/3927-organizational-and-scientific-activities>). Під час інтерв'ювання фокус-група здобувачів та випускників зазначили, що НАУ їх систематично інформує про можливості впродовж навчання, за наявності їхньої ініціативи, брати участь у стажуваннях за кордоном, а також міжнародних конференціях, наукових семінарах (в тому числі - on-line в добу пандемії Covid-19), а також що результати їхніх досліджень публікуються в іноземних наукових журналах, збірниках матеріалів конференцій англійською мовою, навели приклади. Фокус-група НПП та адміністративного персоналу також надала ЕГ інформацію, що НАУ забезпечує можливості для залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю через виступи на конференціях, публікації тощо та що НАУ зацікавлений у участі здобувачів у міжнародних дослідницьких проєктах

(наразі здобувачі не беруть участі у таких проектах). ЕГ рекомендує НАУ з залученням здобувачів активізувати діяльність з розробки та реалізації спільних з академічною спільнотою зарубіжних держав дослідницьких проектів (за тематикою наукових досліджень здобувачів).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів та здобувачі беруть участь у виконанні 5 науково-дослідних тем (інститут прийомного виховання у сімейному праві України; забезпечення конституційних прав громадян в контексті конвенційних зобов'язань України; захист прав і свобод людини і громадянина - кримінально-правовий аспект; правова свідомість та правова культура в умовах становлення громадянського суспільства; трансформація господарсько-правових відносин в сучасних умовах державотворення), дослідження за якими фінансуються за рахунок коштів державного бюджету (<https://bit.ly/3IPIfgK>). ЕГ пересвідчилась, що ці НДР є реальними. За результатами наукової діяльності в рамках цих НДР науковими керівниками і здобувачами були опубліковані монографії, наукові статті (в тому числі у наукових журналах, які індексуються в наукометричних базах Scopus, Web of Science), тези доповідей (в тому числі – у збірниках матеріалів міжнародних конференцій, надрукованих за кордоном). Інформація про ці результати розміщена на сайті НАУ (<https://bit.ly/3Hr8nOB>). Вивчаючи профілі наукових керівників аспірантів (Scopus, Publons, Google-Scholar), зміст наукових статей, тез, монографій, які надруковані за результатами виконання НДР, ЕГ пересвідчилась, що наукові керівники займаються результативною дослідницькою діяльністю. Також ЕГ встановлено, що наукові керівники здобувачів за результатами їх участі у дослідницьких проектах регулярно публікують монографії, 2 і більше на рік наукові статті у фахових виданнях України, зарубіжних країн, наукових журналах, які індексуються в наукометричних базах даних Scopus, Web of Science, тези. Під час інтерв'ювання фокус-група НПП підтвердила, що НАУ моніторить питання наукової активності наукових керівників здобувачів, результативності їх дослідницької діяльності, використовуючи такі інструменти, як подання звіту НПП, рейтингування тощо. На основі аналізу профілів наукових керівників, змісту їх наукових публікацій, інтерв'ювання фокус-груп, ЕГ пересвідчилась, що наукові керівники є активними дослідниками за спеціальністю «Право», в якій працюють їх аспіранти. Водночас, як вже зазначалося в п. 10.2 цього звіту, не всі наукові публікації наукових керівників повністю дотичні темам аспірантів, ряд з таких публікацій має широкий об'єкт дослідження. ЕГ рекомендує: НАУ - посилити моніторинг дотичності дослідницьких проектів, у яких беруть участь наукові керівники, тематиці (напряму), в якій/якому працюють їх аспіранти; НПП – активізувати дослідження за тематикою (напрямом), в якій/якому працюють їх аспіранти. Під час інтерв'ювання здобувачами підтверджено, що в НАУ є практика спільних публікацій здобувачів та їхніх наукових керівників. З огляду на те, що ЕГ рекомендує здійснити кореляцію ОНП з місією, стратегією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ, то доцільним вбачається науковим керівникам активізувати участь у дослідницьких проектах, які б відповідали місії, стратегії, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ – авіаційно-космічному.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

В ЗВО діє Комісія з якості НАУ. Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/qadobrochesnist/28_05_2020/P_pro_plagiat_zkoregovanane.pdf) передбачено наслідки порушення академічної доброчесності, в тому числі – у разі порушення правил академічної доброчесності науковий керівник може бути позбавлений присудженого наукового ступеня чи вченого звання. Перевірка наукових праць наукових керівників на наявність академічного плагіату здійснюється за допомогою платформи «Unichesk». Під час інтерв'ювання фокус-груп цей факт було підтверджено. У Відомостях СОП зазначено про відсутність фактів порушення науковими керівниками правил академічної доброчесності за цією ОНП. Таку ж інформацію під час зустрічей озвучили учасники фокус-груп наукових керівників і здобувачів. Під час зустрічей зі здобувачами вони засвідчили, що здійснюється перевірка їх дисертаційних робіт, наукових статей на плагіат через платформу «Unichesk»; вони пояснили, що на кафедрах є відповідальна особа, які технічно здійснює таку перевірку. За результатами перевірки здобувачі разом з науковим керівником аналізують текстові збіги і у разі необхідності здобувач доопрацьовує матеріал. Під час роботи ЕГ встановлено, що у НАУ процес попередження, моніторингу та усунення проявів академічної доброчесності організовано та забезпечено на достатньому рівні. Так, на сайті університету висвітлено усі нормативні документи, які стосуються дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/dokumentatsiya-sistemi-menedzhmentu-yakosti-universitetu/> ЗВО використовує різні практики для контролю за дотриманням академічної доброчесності серед наукових керівників та аспірантів. Під час інтерв'ювання фокус-груп адміністративного персоналу, адміністрації ЗВО, НПП, здобувачів ЕГ було надано інформацію, що за період 2016-2021 років в рамках ОНП «Право» до Комісії з якості НАУ не надходило скарг на порушення академічної доброчесності з боку аспірантів і їх наукових керівників, а також членів профільних кафедр. З наукових фахових видань, де публікуються наукові керівники і аспіранти, до адміністрації Університету також не надходили скарги на порушення вимог академічної доброчесності.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Позитивними практиками є фінансова підтримка НАУ при публікації здобувачами та їх науковими керівниками статей в наукових журналах, що індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus, Web of Science; забезпечення можливості здобувачу безоплатно публікувати наукові статті у фаховому науковому журналі «Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»; публікація монографій, співавторами яких є здобувачі, за кордоном англійською мовою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкою стороною є відсутність в НАУ практики перевірки на дотримання принципу академічної доброчесності всіх науково-дослідних робіт здобувачів ОНП (в тому числі тих, які вони виконують при вивченні ОК) - ЕГ рекомендує НАУ забезпечити дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності здобувачів при підготовці всіх науково-дослідних робіт; з огляду на необхідність кореляції ОНП з місією, стратегією, концептуальним напрямом освітньої діяльності НАУ, ЕГ рекомендує НАУ переглянути зміст ОНП, здійснювати моніторинг кореляції наукових досліджень здобувачів фокусу вдосконаленої ОНП; не повною мірою підтверджена дотичність у працях наукових керівників до теми дисертації 2х здобувачів - ЕГ рекомендує НАУ посилити моніторинг дотичності наукової діяльності аспірантів напрямом досліджень наукових керівників, дослідницьких проєктів, у яких беруть участь наукові керівники - тематиці (напрям), в якій/якому працюють їх аспіранти, посилити публікаційну активність керівників відповідно напрямом наукової діяльності аспірантів, впроваджувати практику подвійного наукового керівництва із залученням іноземних науковців (стосовно дисертаційної роботи здобувача, який досліджує питання правового статусу Верховного Суду Іраку); здобувачі та їх наукові керівники не беруть участь у спільних з академічною спільнотою зарубіжних держав дослідницьких проєктах - ЕГ рекомендує НАУ з залученням здобувачів активізувати діяльність з розробки та реалізації спільних з академічною спільнотою зарубіжних держав дослідницьких проєктів (за тематикою наукових досліджень здобувачів, з врахуванням місії і візії НАУ). ЕГ звертає увагу на доцільність звуження тематики наукових публікацій наукових керівників для забезпечення більш повної дотичності (за ключовими словами) до тем дисертацій аспірантів.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ЕГ дійшла висновку про відсутність суттєвих недоліків за Критерієм 10, а також про наявність позитивних практик. Виявлені ЕГ слабкі сторони можуть бути усунуті в результаті посилення НАУ моніторингу дотичності наукової діяльності аспірантів напрямом досліджень наукових керівників. ЗВО зацікавлений в посиленні публікаційної активності наукових керівників відповідно напрямом наукової діяльності аспірантів, активізації участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Звіт з асистентської педагогічної практики.pdf</i>	pAxvuep86Prg9r9Y91N1w9jRgAs7yNZBdj3re1LNhio =
Додаток	<i>Скановані документи (10).pdf</i>	yYZNhTWRdFNHJdCNn6EXVot9WL7wmjfnzpX+bo Dmz8U=
Додаток	<i>Скановані документи (9).pdf</i>	aYYA6CtBr8wVvKHHRNEj6wJpvdMrbYO6Kw7TtY4 A2kQ=
Додаток	<i>Юридичний вісник «Повітряне і космічне право».pdf</i>	EObGpCCVoigkYpwWK74a9M75ssAdthjICpv4JBWF Qco=
Додаток	<i>Довідка по мобільності .pdf</i>	r2VWof7oOofSUf6+ICu9XMf/gWY6YeXXyH9zo1Q9 9BE=
Додаток	<i>Індивідуальні плани та звіти аспірантів ЮФ НАУ.pdf</i>	AS+NQAKIYWjJHRhYK57zPaZnwXT7zpYGWVvYmB yrs1Y=
Додаток	<i>НПП_профілі .pdf</i>	gSeqk+nuea6mbb2BC1yeZm5K05NQRqDxH2YPkGT K2I4=
Додаток	<i>Публікації аспірантів у Віснику 2018-2021.pdf</i>	ul/8XPeWQyTX2OdJC5P7OyiVtL27Dqg6iy11gDSOnz I=
Додаток	<i>Участь аспірантів.pdf</i>	SaPNrSoPWxcwR42Sme9JXggUS7AibiWwBGJjY5M YtVg=
Додаток	<i>Рецензія-відгук 1.pdf</i>	xbxbXZawChMMx9ztea5AhMnyPyHZKlGtAWKDsJK a4Xo=
Додаток	<i>Рецензія-відгук 2.pdf</i>	/8bU3tU19e+RGrOFI6xdku1Hoo/WarjoTDj4999GR B4=
Додаток	<i>НАУКОВІ ЗАХОДИ аспірантів .pdf</i>	/BoZcs0i1w8J3SvwlctzKNT8mA4AvSKH+8I3XkRkm Uo=
Додаток	<i>Список робіт аспірантів .pdf</i>	GO6dxb4301eOo4IcQPr/nxV9FbDmXSyth/8vAL6/3 cc=

Додаток	<i>стажування_НПП.pdf</i>	LW9r3u8doXfoDtyt4XTK1o6e6Jmvr+aBCTzgwch27 Eo=
---------	---------------------------	--

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дешко Людмила Миколаївна

Члени експертної групи

Коваль Ірина Федорівна

Ромашкін Сніжана Іванівна